

PROGRAM FUNKCJONALNO-UŻYTKOWY

NAZWA ZAMÓWIENIA:

Przywrócenie funkcji retencyjnych zbiornika wodnego w Gościnie
(gm. Gościno)

Nazwa zamówienia	<i>Przywrócenie funkcji retencyjnych zbiornika wodnego w Gościnie (gm. Gościno)</i>
Adres obiektu budowlanego	<i>Działki nr 602/1, 599, 598/2, 597/2, 600/2, 590/28 ob. Miasto Gościno, gmina Gościno, powiat kołobrzeski, województwo zachodniopomorskie</i>
Nazwa i adres zamawiającego	Burmistrz Miasta Gościno
Data opracowania	11.2025 r.
SPIS ZAWARTOŚCI	
Część 1 Opisowa	
Część 2 Informacyjna	

CZEŚĆ 1
CZEŚĆ OPISOWA

Spis treści

CZĘŚĆ I OPISOWA

1. WSTĘP.....	6
1.1. ZAKRES I PRZEDMIOT ZAMÓWIENIA	6
1.2. STAN ISTNIEJĄCY	6
1.3. ZAŁOŻENIA KONCEPCYJNE	10
1.4. MATERIAŁY ŹRÓDŁOWE	16
1.5. WYKORZYSTANIE MATERIAŁÓW	17
2. AKTUALNE UWARUNKOWANIA WYKONANIA PRZEDMIOTU ZAMÓWIENIA.....	17
2.1. LOKALIZACJA PRZEDMIOTU ZAMÓWIENIA	17
2.2. LOKALIZACJA WZGLĘDEM FORM OCHRONY PRZYRODY	18
2.3. WSTĘPNA OCENA UWARUNKOWAŃ DENDROLOGICZNYCH.....	19
3. OGÓLNE WŁAŚCIWOŚCI FUNKCJONALNO – UŻYTKOWE	22
4. SZCZEGÓŁOWE WŁAŚCIWOŚCI FUNKCJONALNO-UŻYTKOWE.....	22
4.1. INFORMACJE WSTĘPNE – OCZEKIWANIA ZAMAWIAJĄCEGO, PODSTAWOWE PARAMETRY I ROLA PROJEKTOWANYCH BUDOWLI	22
4.2. OPIS PLANOWANYCH ROBÓT	23
4.3. WYMAGANE ZASOBY KADROWE WYKONAWCY	24
5. WYMAGANIA DLA PROJEKTOWANIA.....	24
5.1. ZAKRES PRAC PROJEKTOWYCH.....	24
5.2. FORMAT DOKUMENTÓW WYKONAWCY	26
5.2.1. Wydruki.....	26
5.2.2. Dokumentacja w formie elektronicznej.....	26
5.2.3. Liczba egzemplarzy.....	26
5.3. WYMAGANIA DOTYCZĄCE DOKUMENTÓW WYKONAWCY	26
5.3.1. Wymagania podstawowe.....	26
5.3.2. Projektanci.....	26
5.3.3. Projekt Budowlany.....	27
5.3.4. Projekt Wykonawczy.....	28
5.3.5. Operat wodnoprawny	28
5.3.6. Specyfikacja Techniczna Wykonania i Odbioru Robót Budowlanych.....	28
5.3.7. Przedmiar robót i kosztorys nakładczy	28
5.3.8. Kosztorys inwestorski	28
5.3.9. Dokumentacja terenowo – prawna zawierająca wszystkie niezbędne uzgodnienia z jednostkami branżowymi	28
5.3.10. Dokumentacja powykonawcza.....	29
6. WARUNKI WYKONANIA I ODBIORU ROBÓT BUDOWLANYCH	30
6.1. WWIORB – OGÓLNE WYMAGANIA DOTYCZĄCE ROBÓT	30
6.1.1. Określenia i skróty	30
6.1.2. Przystąpienie do robót	30
6.1.3. Zgodność robót z umową	30
6.1.4. Zgodność robót z normami	30
6.1.5. Stosowanie się do prawa i innych przepisów	31
6.1.6. Ochrona środowiska w trakcie wykonywania robót	31
6.1.7. Gwarancje i ubezpieczenia	31
6.1.8. Zapis stanu przed rozpoczęciem robót budowlanych.....	31
6.1.9. Bezpieczeństwo budowy.....	32
6.1.9.1. Uwagi ogólne	32
6.1.9.2. Plan bezpieczeństwa i ochrony zdrowia	32
6.1.9.3. Bezpieczeństwo i wyposażenie BHP	32
6.1.9.4. Bezpieczeństwo konstrukcji	33
6.1.9.5. Bezpieczeństwo użytkowania	33

6.1.9.6.	<u>Otwarte wykopy</u>	33
6.1.9.7.	<u>Ochrona przeciwpożarowa</u>	34
6.1.9.8.	<u>Pierwsza pomoc</u>	34
6.1.9.9.	<u>Postępowanie w razie nagłych konieczności</u>	34
6.1.10.	<u>Teren budowy</u>	34
6.1.10.1.	<u>Dostęp do Terenu Budowy</u>	34
6.1.10.2.	<u>Ochrona i utrzymanie Robót wraz z Terenem Budowy</u>	35
6.1.10.3.	<u>Zabezpieczenie Terenu Budowy</u>	35
6.1.11.	<u>Oznakowanie terenu budowy</u>	35
6.1.11.1.	<u>Tablica informacyjna budowy oraz ogłoszenie zawierające dane dotyczące bezpieczeństwa i ochrony zdrowia</u> 35	
6.1.12.	<u>Spotkania</u>	36
6.2.	WYMAGANIA DOTYCZĄCE MATERIAŁÓW I URZĄDZEŃ	36
6.2.1.	<u>Wymagania podstawowe</u>	36
6.2.2.	<u>Ochrona przed korozją</u>	37
6.2.3.	<u>Materiały nieodpowiadające wymaganiom</u>	37
6.2.4.	<u>Przechowywanie i składowanie Materiałów i Urządzeń</u>	37
6.3.	SPRZĘT I MASZYNY BUDOWLANE	37
6.4.	WYKONANIE ROBÓT	38
6.4.1.	<u>Ogólne wymagania dotyczące wykonania robót</u>	38
6.4.2.	<u>Podstawowe zobowiązania Wykonawcy</u>	38
6.4.3.	<u>Polecenia Zamawiającego</u>	39
6.5.	KONTROLA JAKOŚCI	39
6.5.1.	<u>Dokumentacja Budowy</u>	39
6.5.2.	<u>Przechowywanie dokumentów budowy</u>	39
6.6.	ODBIÓR PRZEDMIOTU ZAMÓWIENIA	39
6.6.1.	<u>Odbiór robót zanikających i ulegających zakryciu</u>	39
6.6.1.1.	<u>Dokumenty wymagane do odbioru końcowego</u>	40
6.6.1.2.	<u>Przebieg odbioru końcowego</u>	40
6.6.1.3.	<u>Odbiór dokumentacji projektowej</u>	41
6.7.	ZASADY PŁATNOŚCI	42
6.7.1.	<u>Ustalenia ogólne</u>	42
6.8.	DOKUMENTY ZWIĄZANE	42
7.	WWIORB – ROBOTY BETONOWE I ŻELBETOWE	43
7.1.	WPROWADZENIE	43
7.1.1.	<u>Zakres robót objętych niniejszymi WWIORB</u>	43
7.1.2.	<u>Określenia podstawowe</u>	43
7.2.	WYMAGANIA DOTYCZĄCE MATERIAŁÓW	43
7.2.1.	<u>Beton</u>	43
7.2.2.	<u>Cement</u>	44
7.2.3.	<u>Domieszki do betonu</u>	44
7.2.4.	<u>Kruszywo</u>	45
7.2.5.	<u>Woda zarobowa</u>	45
7.2.6.	<u>Stal zbrojeniowa</u>	45
7.3.	SPRZĘT I MASZYNY BUDOWLANE	46
7.4.	ŚRODKI TRANSPORTU	46
7.5.	WYKONANIE ROBÓT	47
7.5.1.	<u>Ogólne warunki wykonania robót betonowych</u>	47
7.5.2.	<u>Szczegółowe warunki wykonania robót betonowych</u>	47
7.6.	WYKONANIE ROBÓT	48
7.6.1.	<u>Zbrojenie</u>	48
7.6.2.	<u>Mieszanki betonowe</u>	48
7.6.3.	<u>Konstrukcje betonowe</u>	49
7.7.	ODBIÓR ROBÓT	49
7.8.	ZASADY PŁATNOŚCI	49
7.9.	PRZEPISY ZWIĄZANE	49
7.9.1.	<u>Normy</u>	49
7.9.2.	<u>Inne dokumenty</u>	50

8.	WWIORB - ROBOTY MONTAŻOWE.....	51
8.1.	WPROWADZENIE	51
8.1.1.	<i>Zakres robót objętych niniejszymi WWIORB .....</i>	<i>51</i>
8.2.	WYMAGANIA DOTYCZĄCE MATERIAŁÓW	51
8.3.	SPRZĘT	51
8.4.	WYKONANIE ROBÓT	51
8.4.1.	<i>Ogólne warunki wykonania robót montażowych .....</i>	<i>51</i>
8.4.2.	<i>Szczegółowe warunki wykonania robót montażowych.....</i>	<i>51</i>
8.5.	KONTROLA JAKOŚCI	52
8.6.	ODBIÓR ROBÓT.....	52
8.7.	ZASADY PŁATNOŚCI	52
8.8.	PRZEPISY ZWIĄZANE	52
9.	ROBOTY ZIEMNE	52
9.1.	WSTĘP.....	52
9.1.1.	<i>Przedmiot Specyfikacji Technicznej (ST).....</i>	<i>52</i>
9.1.2.	<i>Zakres stosowania ST .....</i>	<i>52</i>
9.1.3.	<i>Zakres robót objętych ST .....</i>	<i>52</i>
9.1.4.	<i>Określenia podstawowe .....</i>	<i>52</i>
9.2.	OGÓLNE WYMAGANIA DOTYCZĄCE ROBÓT	53
9.3.	SPRZĘT	53
9.4.	TRANSPORT	53
9.5.	WYKONANIE ROBÓT	53
9.6.	ROBOTY PRZYGOTOWAWCZE	53
9.7.	KONTROLA JAKOŚCI ROBÓT	54
9.8.	ODBIÓR ROBÓT.....	54
9.9.	PODSTAWA PŁATNOŚCI.....	54
9.10.	JEDNOSTKA OBMIAROWA	55
9.11.	PRZEPISY ZWIĄZANE	55
10.	ODWODNIENIE WYKOPU	56
10.1	PRZEDMIOT	56
10.2.	ZAKRES ROBÓT	56
10.3.	OGÓLNE WYMAGANIA DOTYCZĄCE ROBÓT	56
10.4.	MATERIAŁY.....	56
10.5.	WYMAGANIA DOTYCZĄCE TRANSPORTU, ODBIORU I SKŁADOWANIA MATERIAŁÓW.....	57
10.6.	WYKONANIE ROBÓT	57
10.7.	DOKUMENTY ODNIESIENIA	59
11.	CZĘŚĆ 2 CZĘŚĆ INFORMACYJNA	60
11.1	PRZEPISY PRAWNE I NORMY ZWIĄZANE Z PROJEKTOWANIEM I WYKONANIEM ZAMIERZENIA BUDOWLANEGO;....	61

Opis ogólny przedmiotu zamówienia

1. Wstęp

1.1. Zakres i przedmiot zamówienia

Celem niniejszego opracowania jest wskazanie możliwych kierunków i rozwiązań technicznych prowadzących do przywrócenia funkcji retencyjnych dawnemu obiektowi – zbiornikowi wodnemu, który zlokalizowany jest na działkach 602/1, 599, 600/2, 598/2, 597/2 obręb Miasto Gościno, gm. Gościno. Zbiornik posiada rów odprowadzający wody zlokalizowany na działkach nr 590/28, 602/1 oraz 600/2 obręb Miasto Gościno, gm. Gościno.

Planuje się takie przystosowanie przedmiotowego terenu, aby zapewnić funkcję retencyjną obiektu, przy jednoczesnym odciążeniu istniejącej kanalizacji deszczowej oraz odbiornika – rzeki Gościnki. Z uwagi na znaczne niedobory wody w bilansie wodnym obszaru, każde rozwiązanie umożliwiające doprowadzenie dodatkowych objętości wody jest zasadne i wskazane i przedłoży się na przeciwdziałanie negatywnym skutkom zmian klimatycznych.

Niniejsze opracowanie stanowi podstawę do doboru odpowiednich rozwiązań technicznych, w tym do dalszego procesu projektowania i realizacji robót.

Niniejszy Program Funkcjonalno - Użytkowy może stanowić podstawowy opis wymogów Zamawiającego w postępowaniu w formule zaprojektuj-wybuduj, lub w zakresie wskazanego w PFU opisu technicznego podstawę do samego procesu prac projektowych.

W ramach niniejszego opracowania wykonano m.in.:

- analizę możliwości zasilania stawu w wodę, w tym kierunki spływów powierzchniowych wód deszczowych lub roztopowych;
- przegląd możliwości ograniczenia odpływu ze stawu;
- przegląd możliwości poprawy jakości wód, ograniczenia substancji biogennych;
- analizę dendrologiczną terenu;
- analizę hydrologiczną i hydrauliczną co do możliwości retencyjnych obiektu;

1.2. Stan istniejący

Objęty niniejszym zadaniem inwestycyjnym zbiornik retencyjny (obecnie zanikający), zlokalizowany jest na działkach 602/1, 599, 600/2, 598/2, 597/2 obręb Miasto Gościno, gm. Gościno. Zbiornik posiada odprowadzenie wód - rów o długości ok. 190m, którym wody są odprowadzane ze zlewni. Rów ten zlokalizowany jest na działkach nr 590/28, 602/1 oraz 600/2 obręb Miasto Gościno, gm. Gościno.

Obecnie staw jest zarośnięty roślinnością szuwarową, głównie trzcinowiskami, których rozrost spowodował niski stan wody w zbiorniku. Teren wokół stawu uległ osuszeniu, a dno zbiornika wypłaceniu i zamuleniu. Niski stan wód powoduje namnażanie licznych glonów i sinic, które obumierając opadają na dno potęgując eutrofizację zbiornika. Do niskiego stanu wód przyczynił się brak zastawki na odpływie wód do rowu. Spowodowało to odpływ wód ze zbiornika, a tym samym jego wypłcenie. Zbyt częste okresy z niedoborem wody (susze) wzmacniają ryzyko zarastania z uwagi na niekorzystne warunki tlenowe i temperaturę wody w zbiorniku.

Zarośnięte zbiorniki ograniczają swoje funkcje - ograniczają możliwość wymiany i potencjał retencyjny, tym samym minimalizują wspomaganie warunków gruntowo-wodnych obszaru.

Głównymi źródłami wód są opady atmosferyczne, spływy powierzchniowe oraz wsiąki z gruntu.

Głównymi presjami determinującymi jakość wód jest nawożenie i depozycja.

Do stawu nie jest doprowadzona kanalizacja deszczowa.

Lokalizacja przedmiotowego przedsięwzięcia:

Województwo: Zachodniopomorskie

Powiat: kołobrzeski

Gmina: Gościno

Obręb: Miasto Gościno

Działki inwestycji: 602/1, 599, 598/2, 597/2, 600/2, 590/28

Współrzędne zbiornika: X = 5991433, Y = 5542131

Wybrane dane z Karty charakterystyki Jednolitych Części Wód Powierzchniowych

Nazwa JCWP: Gościnka

Kod JCWP: RW60001044969

Typ abiotyczny: PNp - Potok lub strumień nizinny piaszczysty

Dorzecze: Odry

Region wodny: region wodny Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego

Status JCWP: NAT - naturalna część wód

Kody powiązanych JCWPd: PLGW60009

Status rzeki: zlewnia jest monitorowana

Aktualny stan ogólny JCWP: zły stan wód

Stan lub potencjał ekologiczny: umiarkowany stan ekologiczny

Stan chemiczny: brak danych

Wskaźniki determinujące stan/potencjał ekologiczny: azot ogólny, azot azotanowy

Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych: zagrożona

Zidentyfikowane presje znaczące: BIO_HM (na elementy biologiczne zależne od hydromorfologii), FIZ (na elementy fizykochemiczne), IL (na stan ilościowy wód), OCH (na obszary chronione)

Główne źródło presji troficznych: nawożenie i depozycja

Cel środowiskowy dla JCW: dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji gatunków o znaczeniu gospodarczym na odcinku cieku głównego Gościnka w obrębie JCWP (dla troci wędrownej) oraz dobry stan chemiczny

Odstępstwo czasowe osiągnięcia celu środowiskowego zgodnie z art. 4 ust. 4 Ramowej Dyrektywy Wodnej, do 2027r.

Charakterystyka rzeki Gościnki

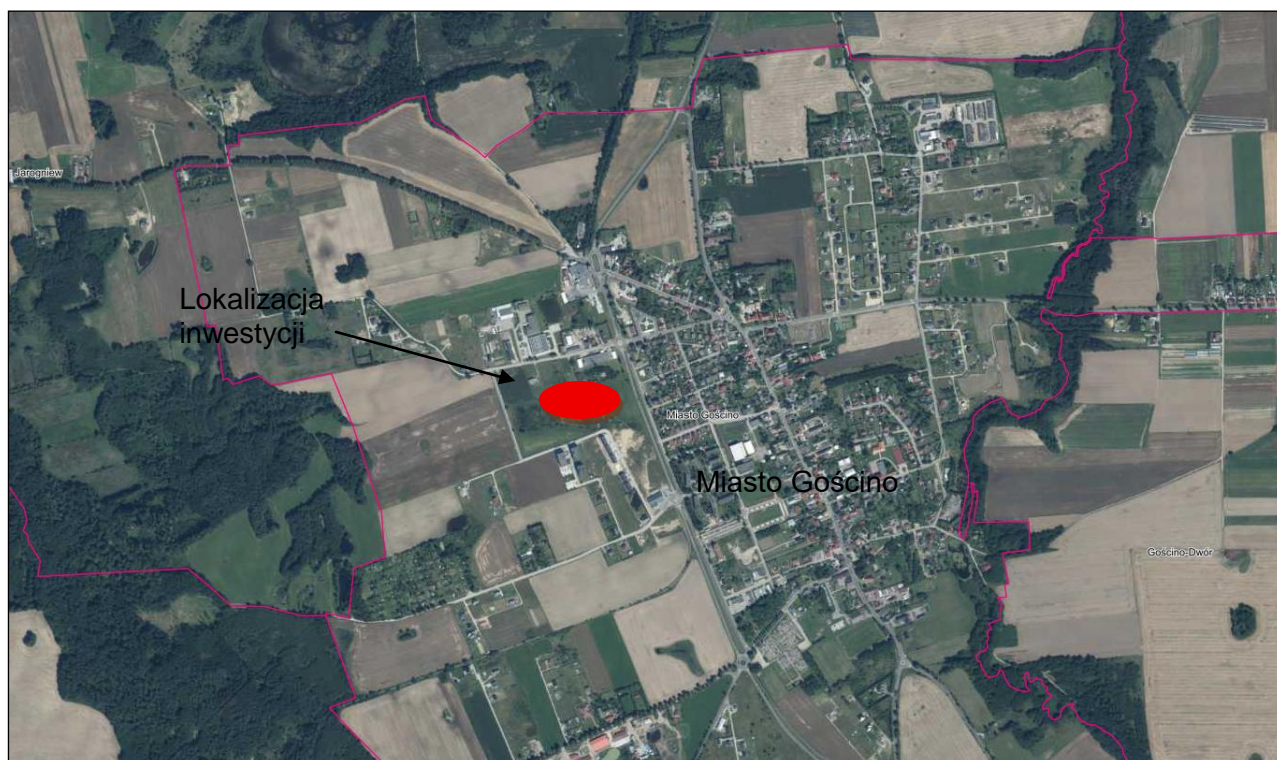
Struga w północno-zachodniej Polsce, w województwie zachodniopomorskim, o długości 19,13 km, i powierzchni zlewni wynoszącej 48,62 km². Źródło swe ma pomiędzy Gościnkiem a Robuniem, płynie w kierunku północno-zachodnim. Mija miejscowości: Robuń, Myślino, Gościno-Dwór, Gościno, i uchodzi do rzeki Parsęty, jest jej lewym dopływem. Za miejscowością Myślino wpada do niej (Gościnki) dopływ spod Karkowa (lewy dopływ).

Rysunek 1. Mapa poglądowa

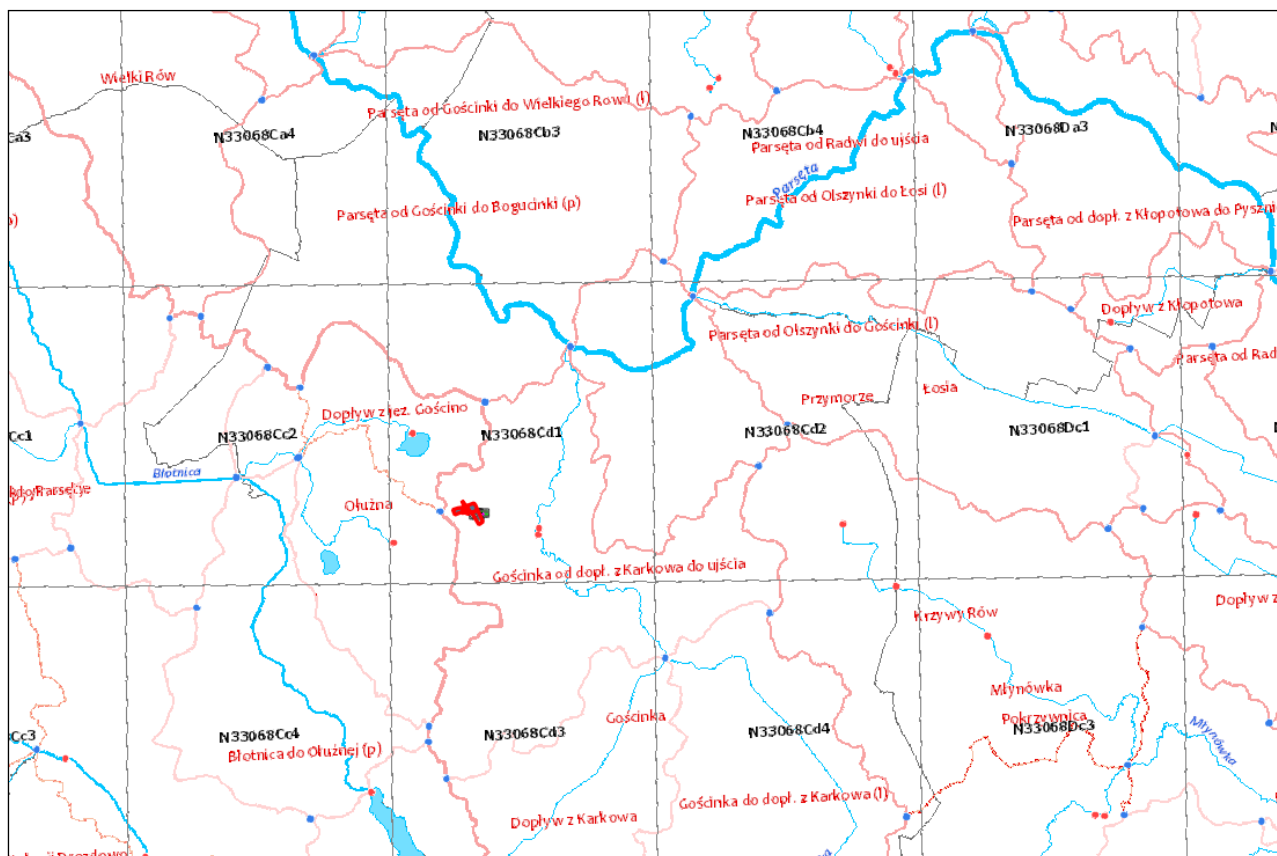

www.geoportal.gov.pl :

Rysunek 2. Lokalizacja inwestycji wg geoportal.gov.pl

MPHP – Lokalizacja inwestycji (kolor czerwony):

Rysunek 3. Lokalizacja inwestycji na tle MPHP

Rysunek 4. Mapa spływów powierzchniowych

Powierzchnia łączna działek inwestycyjnych wynosi: 6,45 ha

Powierzchnia stawu obecnie wynosi: ok 0,8 ha.

Planowana powierzchnia stawu po wykonaniu inwestycji: ok 2,3 ha.

1.3. Założenia koncepcyjne

Celem opracowania koncepcji jest przywrócenie funkcji retencyjnej zbiornika i ograniczenie ilości napływających biogenów. Przeprowadzone analizy wykazały, że na objętym inwestycją obszarze występuje ogólny problem z niedoborem oraz jakością wody (duża zawartość związków biogenych płynących z powierzchni zielonych).

W celu przeciwdziałania powstawaniu ww. problemom powodującym zanik możliwości retencyjnych zbiornika rozważono wszelkie rozwiązania, które ograniczą odpływ wód ze zlewni przy jednoczesnym zapewnieniu możliwości poprawy jakości wody.

Proponowane rozwiązania:

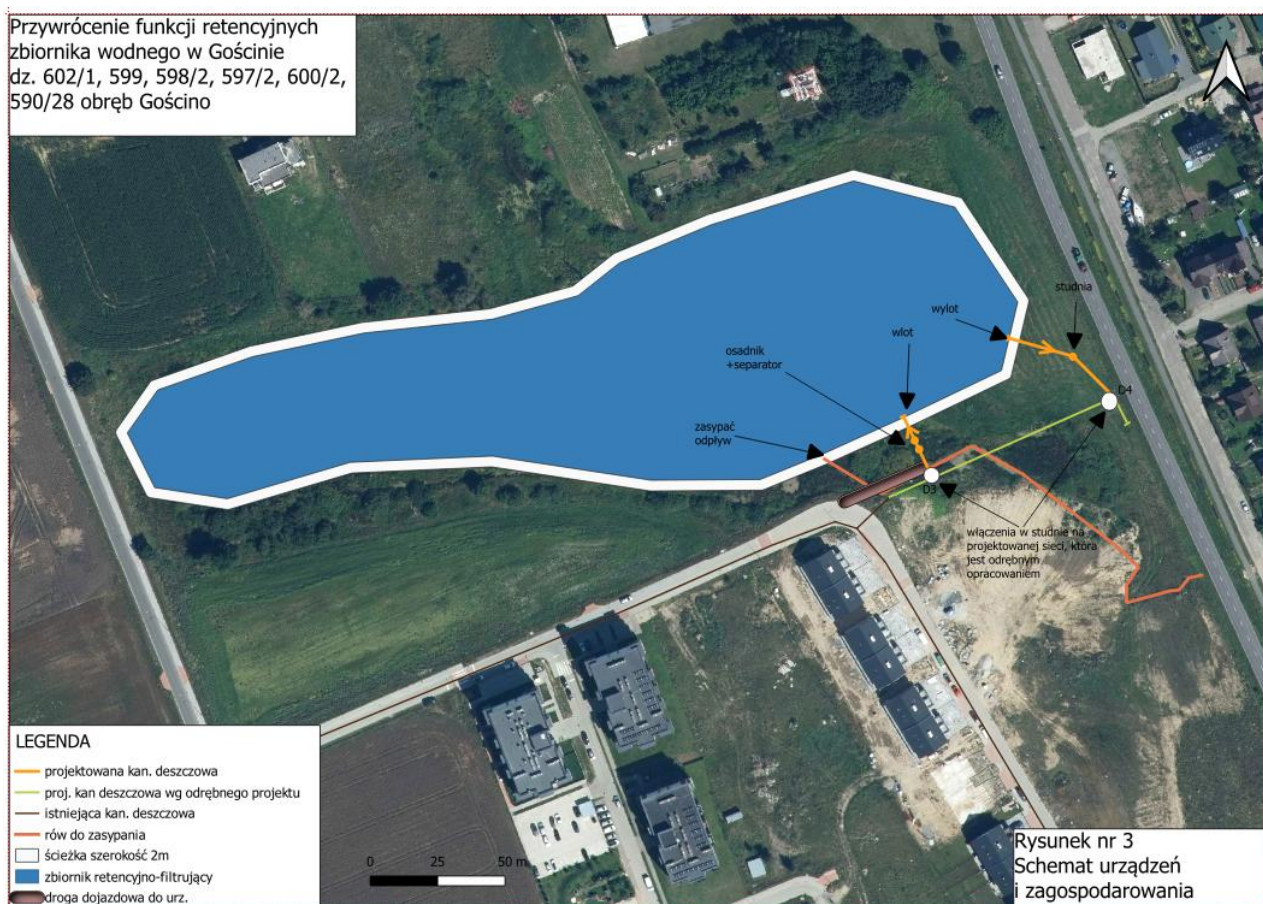
- a) Przyłączenie zbiornika do projektowanej kanalizacji deszczowej w studni D3 (wykonanie kanalizacji deszczowej stanowi część projektu małej retencji, będzie realizowane równolegle, możliwe, że przez różnych wykonawców), budowa wlotu do zbiornika

Przy zastosowanym rozwiązaniu należy przewidzieć zaślepienie wlotu do odcinka D3-D4 w studni D3.

- b) Odprowadzenie nadmiaru wód ze zbiornika (przelew awaryjny) do studni D4 (wykonanie kanalizacji deszczowej stanowi część projektu małej retencji, będzie realizowane równolegle, możliwe, że przez różnych wykonawców), budowa wylotu
- c) Budowa separatora i osadnika (podczyszczanie przed wprowadzeniem do odbiornika)
- d) likwidacja istniejącego rowu odprowadzającego
- e) jednorazowe odmulenie i koszenie stawu;
- f) pogłębienie stawu;
- g) wytyczenie ścieżki technologicznej dojazdu do urządzenia;
- h) zagospodarowanie terenu wokół zbiornika w tym ścieżki z nawierzchnią chłonną;
- i) obsadzenie brzegów roślinnością rodzimą;
- j) umocnienie brzegu i skarp
- k) oczyszczalnia hydrofitowa

Planowany potencjał retencyjny zbiornika wyniesie ok 34 500 m³, przy założeniu głębokości 1,5m.

Rysunek 5. Plan zagospodarowania terenu

ad. a) Przyłączenie zbiornika do projektowanej kanalizacji deszczowej w studni D3

Gmina zaplanowała budowę kanalizacji deszczowej pomiędzy ulicą Kwiatową a Wyspiańskiego (odcinek zaznaczony na zielono na rys. nr 5). Koncepcja zakłada wykorzystanie tego odcinka jako źródła zasilania w wody dla zbiornika (prace będą prowadzone równolegle). Włączenie wód do zbiornika zaplanowano w studni oznaczonej jako D3.

Doprowadzenie wód odbywać się będzie poprzez osadnik, zatrzymujący zawiesiny ogólne i separator wyłapujący zanieczyszczenia substancjami ropopochodnymi. Wlot zaplanowano w postaci prefabrykowanego wylotu wg KPED 02.16.

Wlot będący pod wodą należy zabezpieczyć klapą zwrotną, aby nie wystąpiła cofka do urządzenia podczyszczającego. Nie każde urządzenie (separator) ma zabezpieczenie lub może pracować pod wodą. W przypadku rozwiązania na sucho należy wylot zabezpieczyć kratą.

Umocnienie skarp w postaci nasypu kamiennego na geomacie mocowanej na szpilki, po 2 m z każdej strony i od góry. Zabezpieczenie dna kamieniem hydrotechnicznym o granulacji średniej 90-180mm na długości 3m.

Na budowę urządzeń wodnych wymagane jest pozwolenie wodnoprawne.

ad. b) Odprowadzenie nadmiaru wód ze zbiornika (przelew awaryjny) do studni D4

Aby umożliwić odpływ wód ze zbiornika w przypadku osiągnięcia 100% pojemności retencyjnej zaplanowano przelew awaryjny do studni oznaczonej jako D4. Wylot zaplanowano w postaci prefabrykowanego wylotu wg KPED 02.16. i rurociągu łączącego ze studnią D4. Wylot należy zabezpieczyć kratą przed napływem zanieczyszczeń stałych do rurociągu. Umocnienie skarp w postaci nasypu kamiennego na geomacie mocowanej na szpilki, po 2 m z każdej strony i od góry. Wylot można wykonać w formie przelewu prostokątnego, po wykonaniu odpowiednich obliczeń hydraulicznych.

Na budowę urządzeń wodnych wymagane jest pozwolenie wodnoprawne.

ad. c) Budowa separatora i osadnika (podczyszczanie przed wprowadzeniem do odbiornika)

Wody kierowane do zbiornika retencyjnego pochodzić będą głównie z ulic i przyłączy domowych.

Zgodnie z § 17 pkt 1 Rozporządzenia Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 12 lipca 2019 r. w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego oraz warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu do wód lub do ziemi ścieków, a także przy odprowadzaniu wód opadowych lub roztopowych do wód lub do urządzeń wodnych, wody opadowe lub roztopowe z terenów miast i dróg nie mogą przekraczać:

100 mg/l zawiesiny ogólnej
15 mg/l węglowodorów ropopochodnych.

W celu zapewnienia jakości wód wymaganych powyższym Rozporządzeniem zaplanowano posadowienie urządzeń oczyszczających.

Urządzenia można wykonać jako osobne lub zintegrowane, poziome, lub pionowe. Wybór zależny jest od warunków gruntowo-wodnych.

Na wprowadzenie wód opadowych lub roztopowych do urządzeń wodnych wymagane jest pozwolenie wodnoprawne.

ad. d) likwidacja istniejącego rowu odprowadzającego

Planowane doprowadzenie wód wymusza zasypanie rowu obecnie odprowadzającego wody ze zbiornika. Rów ten zaznaczono na rys. 5 kolorem pomarańczowym. Długość obiektu ok. 190m. Należy również zasypać rów w skarpie i zagęścić grunt (ubić aby wzmocnić skarpe).

Na likwidację urządzenia wodnego wymagane jest pozwolenie wodnoprawne.

ad. e) jednorazowe odmulenie i koszenie stawu

Prace te mają na celu zwiększenie obecnej objętości retencyjnej zbiornika poprzez przywrócenie pierwotnych parametrów tj. głębokości i powierzchni, oraz przygotowanie do procesu pogłębiania.

Odmulanie i koszenie roślinności zapobiega erozji brzegów, oraz eliminuje nagromadzone substancje odżywcze (biogenne). Usunięcie osadów pozwala na zwiększenie natlenienia wody i zapewnia czystsze środowisko dla życia wodnego, wskutek czego możliwe jest przywrócenie naturalnych warunków dla bytowania wielu gatunków.

ad. f) pogłębienie stawu

Pogłębienie ma na celu zapewnienie odpowiedniej pojemności retencyjnej oraz przywrócenie równowagi ekologicznej w ekosystemie zbiornika. Przywrócona pierwotna pojemność zbiornika zapewni możliwość przyjęcia wszelkich wód spływających ze zlewni oraz zminimalizuje zakwit. Spowoduje poprawę warunków tlenowych w zbiorniku oraz wpłynie pozytywnie na bioróżnorodność (m.in. atrakcyjne dla ptaków i owadów nasadzenia roślin).

ad. g) wytyczenie ścieżki technologicznej dojazdu do urządzenia podczyszczającego

Wytyczenie ścieżki technologicznej do urządzenia (separator i osadnik) ma na celu ograniczenie poruszania się wozów technicznych po obszarze zielonym i dewastacji walorów przyrodniczych oraz estetycznych. Proponuje się wykonanie dojazdu od strony ul. Kwiatowej. Dojazd ma umożliwić wykonywanie przeglądów i czyszczenia urządzeń, wymaganych przepisami.

ad. h) zagospodarowanie terenu wokół stawu; w tym ścieżki z nawierzchnią chłonną;

Proponuje się wykonać ścieżkę wokół zbiornika jako żwirową z obramowaniem lub jako nawierzchnię mineralno-żywiczną. Nie zaleca się wykonywania ścieżek z kruszywa niezabezpieczonego przed wymywaniem.

Ścieżki żwirowe z obramowaniem z kostek lub gotowych obrzeży umożliwią przesiąkanie wody w głębsze warstwy podłoża, co ułatwi nawodnienie roślin rosnących w pobliżu oraz retencionowanie wody opadowej. Istotne jest wysunięcie kostek lub obrzeży 5-10 cm ponad rzędną ścieżki, w celu zminimalizowania możliwości rozmywania materiału. Takie działanie przyczyni się do rzadszej pielęgnacji ścieżki i zmniejszy częstotliwość uzupełniania kruszywa, a nawet ją wykluczy.

Na glebach lekkich i piaszczystych – stosuje się 1 lub 2 warstwy. Tylko drobny lub gruby i drobny żwir.

Na glebach gliniastych, zwięzłych – stosuje się 3 warstwy: piasek na wysokość 5 cm, gruby i drobny żwir.

Na wykonanie ścieżki żwirowej średnio potrzeba około 50-70 kg kruszywa na 1 m² przy głębokości warstwy około 3-4 cm.

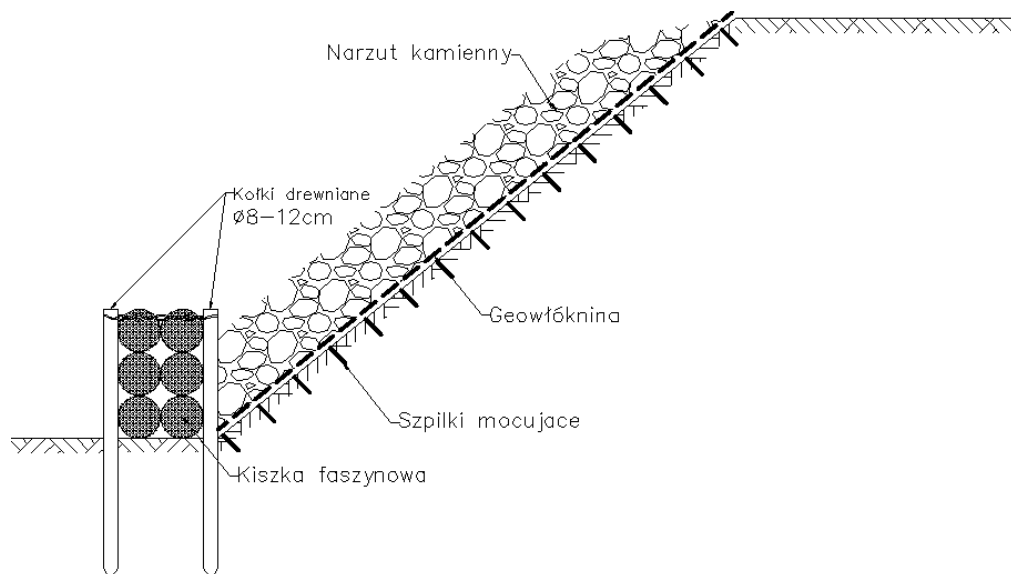
Sposób wykonania:

1. dolne warstwy wykonać z kruszywa o większej średnicy. Głębsza warstwa powinna mieć 10-15 cm głębokości z kruszywa o średnicy 3-4 cm, a wierzchnia 5-10 cm z drobnego kruszywa;
2. w wytyczonych granicach ścieżki wybrać ziemię, osiągając odpowiednią wysokość. Stosować obrzeża (które zwiększą trwałość i pomogą utrzymać odpowiedni kształt ścieżki);
3. po zamontowaniu obrzeży utwardzić podłoże za pomocą ręcznego ubijaka lub maszyny wibracyjnej;
4. na dnie rozłożyć agrowłókninę, która ograniczy przerastanie roślin na ścieżce;
5. wsypywać kolejne warstwy kruszywa. Ścieżka powinna być lekko wypukła pośrodku i obniżać się w kierunku brzegów – spadek zazwyczaj wynosi 2,5 cm na każde 60 cm szerokości ścieżki (zatrzymanie wód opadowych w granicach ścieżki i infiltracja w grunt).

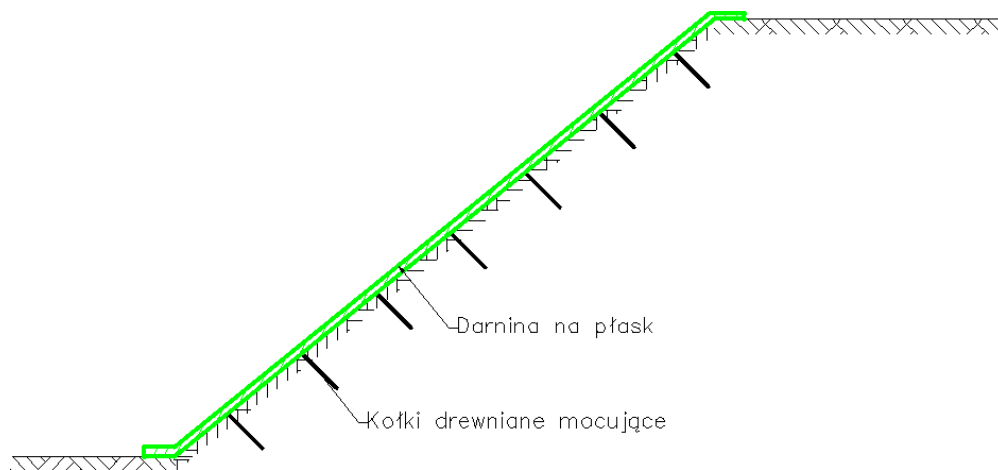
Nawierzchnia mineralno-żywiczna ma porowatą strukturę umożliwiającą swobodny przepływ wody i powietrza. Najczęściej wykonane są z kruszywa: żwiru, grysłu granitowego (bazaltowego lub kwarcowego oraz ich mieszanek) zmieszanego z niewielką ilością żywicy epoksydowej. Nawierzchnia ta przepuszcza

wodę opadową w ilości średnio litr wody na 1 m² w ciągu minuty. Nawierzchnia tego typu nie przerasta chwastami, eliminuje to prace utrzymaniowe. Jest odporna na mróz i wysoką temperaturę, a przy tym nietoksyczna i trwała. Jej szorstka faktura zapobiega poślizgnięciom. Jeżeli zaistnieje taka potrzeba, materiał, z którego jest zrobiona, można poddać recyklingowi.

Należy wykonać umocnienia brzegów zbiornika za pomocą narzutu kamiennego z darniną/ faszyną, lub darniną na płasko.

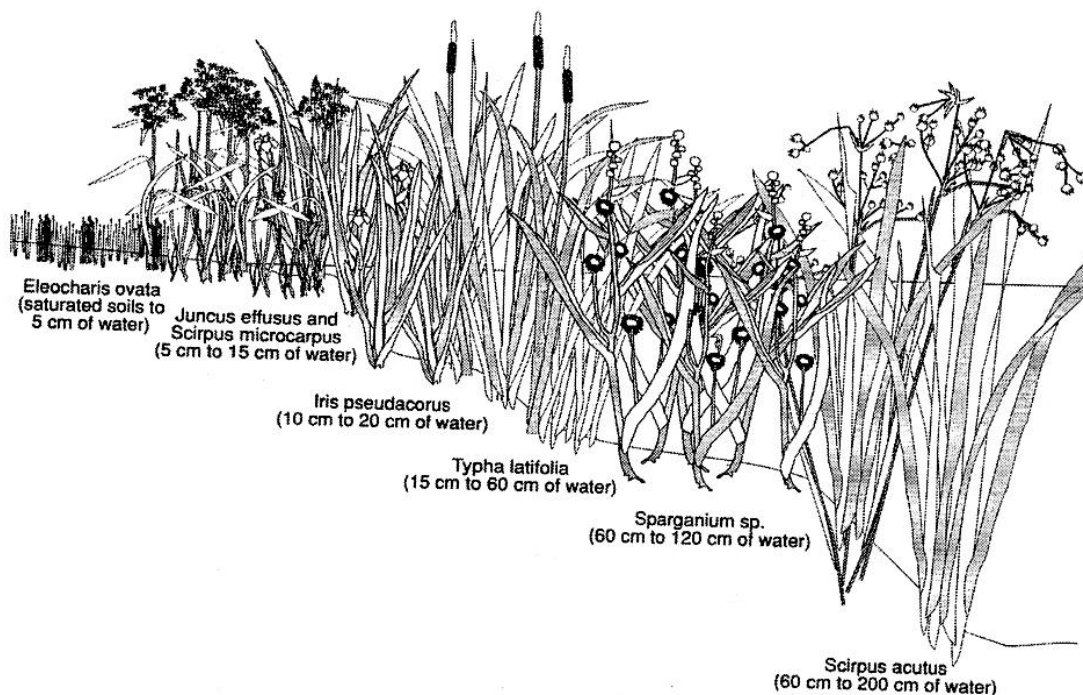
Rysunek 6. Przykład umocnienia brzegów narzutem kamiennym na geowłókninie podpartym palikami z kiszka faszynową

Rysunek 7. Przykład umocnienia brzegu darniną na płask z obsiewem traw.

ad. i) obsadzenie roślinnością;

Obsadzenie skarp drzewami i roślinnością ma na celu retencję terenową wód opadowych (intercepcja wody opadowej w koronach drzew oraz niższych warstwach lasu), i zminimalizowanie spływu cząstek stałych (m.in. darni, humusu) do zbiornika, co przekłada się na minimalizację poziomego zamulenia.

Rysunek 8. Wykaz roślinności

W zależności od głębokości wody obsadzamy:

- *Eleocharis ovata* (Ponikło jajowate) -bylina do 5 cm wody
- *Juncus effusus* (sit rozpięchły) – bylina z rodziny sitowatych , od 5 do 15 cm wody
- *Scirpus microcarpus* (sitowie) – roślina kwitnąca z rodziny turzycowatych , od 5 do 15 cm wody
- *Iris pseudacorus* - bylina należąca do rodziny kosaćcowatych, od 10 do 20 cm
- *Typha latifolia* – pałka szerokolistna , rośliny należąca do rodziny pałkowatych, od 15 do 60 cm wody
- *Sparganium* – (jeżogłówka), roślina jednoliściennych należąca do rodziny jeżogłówkowatych, od 60 do 120 cm wody
- *Scirpus acutus* - roślina jednoliścienna należąca do rodziny Cyperaceae, od 60 do 200cm wody

ad. j) umocnienie brzegów

Regulacja linii brzegowej polega na przywróceniu właściwej, pierwotnej krawędzi stawu. Skutkiem tego działania, będzie minimalizacja erozji brzegów i wypłukiwania substancji zawartych w glebie, co przyczyni się do rozwoju różnorodności biologicznej, doprowadzi do odtworzenia naturalnych warunków wodnych, stworzenia specyficznych ekosystemów właściwych dla środowisk wodnych.

Proces ten wpłynie pozytywnie na zwiększenie pojemności stawu, a w konsekwencji zwiększenie pojemności retencyjnej stawu. Możliwa będzie większa retencja wody na cele przeciwdziałania skutkom suszy. Dodatkowo zastosowane rozwiązanie polepszy estetykę linii brzegowej.

Zaleca się wykonanie brzegów stawu:

- z kamieni lub skał – rozwiązanie polegające na osadzeniu kamieni w linii brzegu, które stworzą barierę przed działaniem fal (wzbudzonych przez wiatr). Kamienie należy odpowiednio osadzić, co zapobiegnie erozji brzegów (ich rozmywaniu się). Prawidłowo osadzone kamienie spowodują trwałość i stabilność linii brzegowej. Brzegi obsadzić roślinnością wodną.
- z faszyny rozwiązanie polegające na stabilizacji linii brzegowej poprzez wbijanie naturalnych kołków i ścian z gałęzi. Po wytyczeniu oczekiwanej linii brzegu należy wbijać kołki (najczęściej sosnowe o śr. 8-12cm), następnie układa się kischkę faszynową (najczęściej gałęzie wierzby) pomiędzy wbite kołki a brzeg,

dodatkowo uszczelnia się i stabilizuje konstrukcję dodatkowymi cieńszymi szpilkami sosnowymi, od strony brzegu należy dosypać ziemi do oczekiwanego poziomu. Brzegi obsadzić roślinnością wodną. Umocnienia poglądowo przedstawiają rysunki nr 5 i 6.

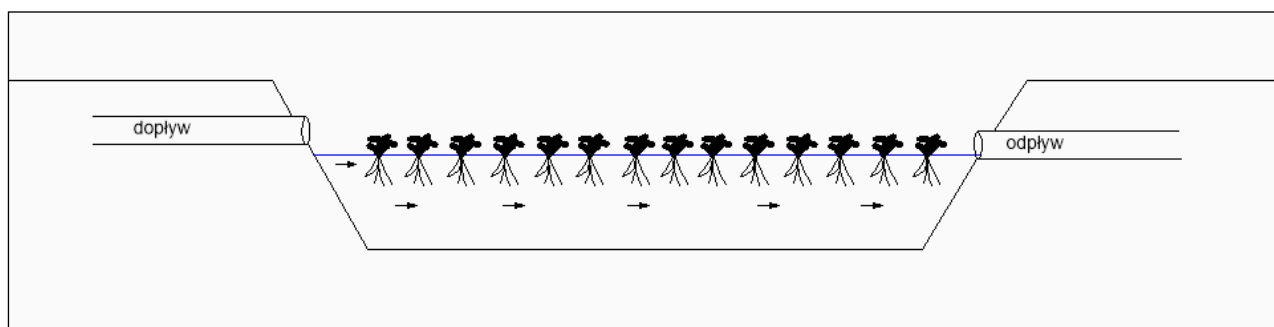
Na podstawie zaproponowanego w niniejszym opracowaniu systemu działania, względnie zmodyfikowanego na etapie realizacji dokumentacji projektowej, możliwe będzie ograniczenie występowania zbyt niskich stanów wody, co będzie miało istotny wpływ na stan biologiczny i morfologiczny stawu.

ad. k) oczyszczalnia hydrofitowa

Proponuje się wykonanie oczyszczalni hydrofitowej z przepływem podpowierzchniowym z roślinnością pływającą – gdzie charakterystyczną cechą układu jest swobodny poziom wody z pływającą roślinnością.

Dobór systemu pływającego wykonano ze względu na szacowaną głębokość zbiornika (1,5m).

Wykonanie oczyszczalni hydrofitowej ma na celu podczyszczenie wód w zakresie biologii (wysoki poziom amonifikacji, średni poziom denitryfikacji i asymilacji przez rośliny). W warunkach nadmiaru substancji odżywczych roślinność szybko się namnaża pobierając składniki pokarmowe z wody i powietrza, konkurując z glonami.

Rysunek 9. Schemat oczyszczalni hydrofitowej z pływającą roślinnością

Oczyszczalnie z pływającą roślinnością wykorzystują głównie rzęś wodną *Lemna Minor*. Należy mieć na uwadze, że są to obiekty sezonowe, wymagające usuwania nadmiaru rzęsy, i wykonania kraty stabilizującej na powierzchni.

Wybór rodzaju oczyszczalni hydrofitowej na etapie projektowania może ulec zmianie.

Podsumowując nierniejszy punkt opracowania, przewidywany zakres prac, wymagający weryfikacji i doprecyzowania na etapie projektowania będzie uwzględniał:

1. adaptację studni D3 i D4
2. posadowienie separatora i osadnika
3. budowę dwóch wylotów
4. wykonanie robót odmuliennych, wykaszaniu, pogłębieniu
5. Wykonanie infrastruktury (droga dojazdowa i ścieżka pieszka);
6. Wykonanie umocnień skap i brzegów
7. Nasadzenia roślin/drzew;
8. Przywrócenie obszaru inwestycji do stanu pierwotnego.

1.4. Materiały źródłowe

Niniejszy Program Funkcjonalno-Użytkowy (PFU) powstał w oparciu o:

- Dostępne materiały , dokumentację techniczną i koncepcyjną, dotyczące przedmiotowej inwestycji, w tym w szczególności: Podręcznik : „Przyjazne naturze kształtowanie rzek i potoków – praktyczny podręcznik” i „Oczyszczalne roślinne (hydrofitowe)” – dr. Sebastian Szklarek;
- Dz. U. 2025 poz. 960 ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne;
- Dz. U. z 2025 poz. 418 ustawa Prawo budowlane.

1.5. Wykorzystanie materiałów

Wszelkie opisy i informacje zamieszczone w niniejszym PFU odzwierciedlają stan wiedzy, jaką dysponuje Zamawiający i zgodnie z jego najlepszą intencją służą do zrozumienia zakresu opracowania. Przewidziane są również jako materiał wyjściowy na etapie projektowania. Ponadto mogą być wykorzystane i włączone do planowanych rozwiązań wykonawczych, ale nie mogą przez to ograniczać odpowiedzialności Wykonawcy za prawidłowość, rzetelność i zgodność z obowiązującym prawem wykonanych przez niego dokumentów. W trakcie prac projektowych projektant winien wziąć pod uwagę dostarczone przez Zamawiającego materiały, w tym projekty budowlane, ekspertyzy i koncepcje wykonania przedmiotowej inwestycji oraz wszelkie inne materiały. W gestii Wykonawcy leży dobór ostatecznych rozwiązań projektowych, lokalizacji elementów, co zostanie przedstawione Zamawiającemu w koncepcji wykonania poszczególnych zadań. Zamawiający dopuszcza zmianę lokalizacji budowli oraz innych rozwiązań w celu osiągnięcia zamierzonego celu. W gestii Wykonawcy leży taki dobór miejsca i rozwiązań projektowych aby spełnić główny cel zamierzenia. Możliwa jest więc, przy uzasadnionych przypadkach zmiana lokalizacji w postaci działki ewidencyjnej, przesunięcia budowli w cieku itp. Na każdy taki zabieg Wykonawca zobowiązany jest przedstawić odpowiednie uzasadnienie.

2. Aktualne uwarunkowania wykonania przedmiotu zamówienia

2.1. Lokalizacja przedmiotu zamówienia

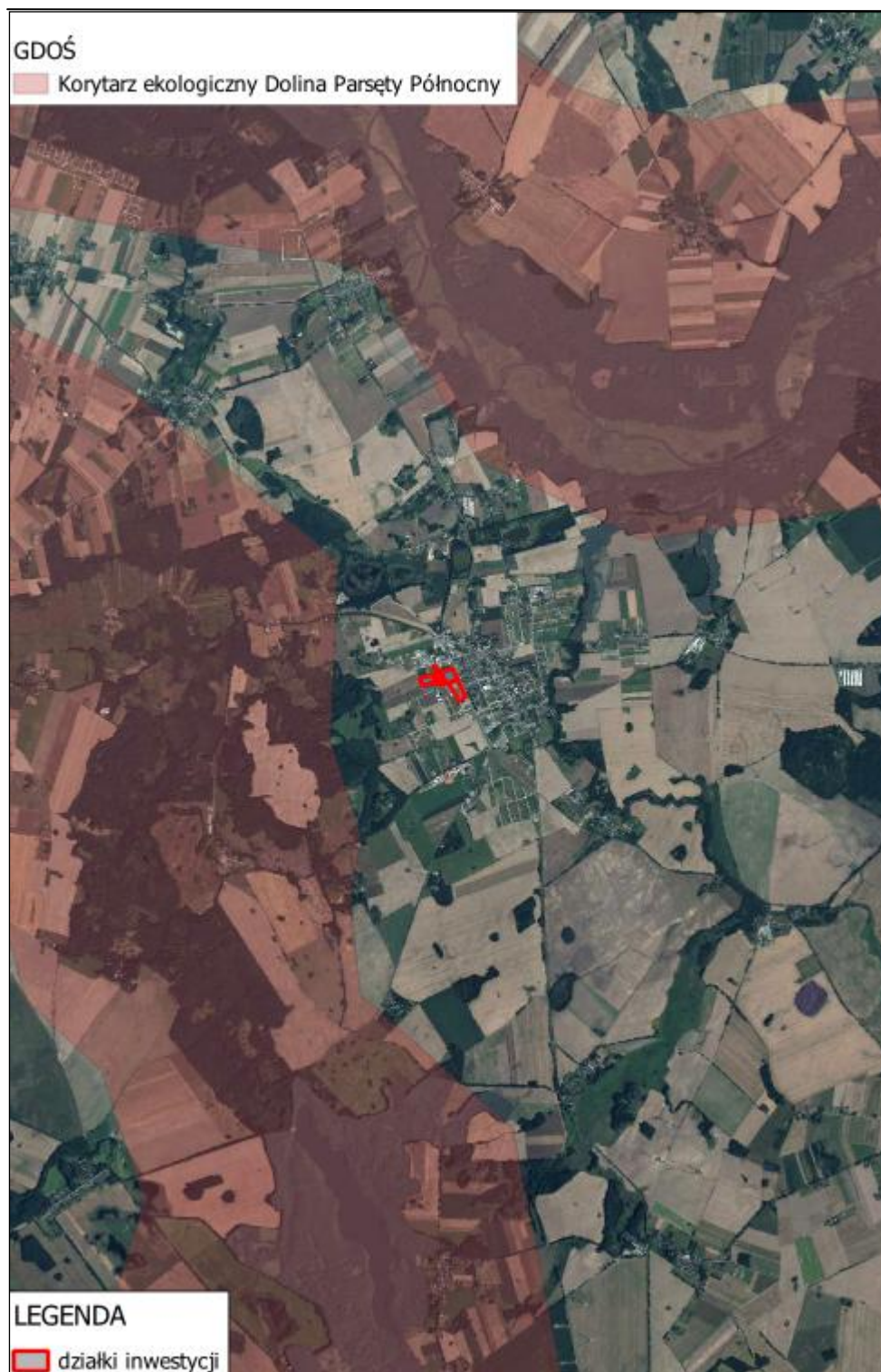
Lp.	Nr działki	Obręb	Miejscowość	Gmina	Własność
1	602/1	Miasto Gościno	Gościno	Gościno	Gmina Gościno
2	599	Miasto Gościno	Gościno	Gościno	Gmina Gościno
3	598/2	Miasto Gościno	Gościno	Gościno	Gmina Gościno
4	597/2	Miasto Gościno	Gościno	Gościno	Gmina Gościno
5	600/2,	Miasto Gościno	Gościno	Gościno	Gmina Gościno
6	590/28	Miasto Gościno	Gościno	Gościno	Gmina Gościno

Numery działek, ich przynależność do obrębów oraz właścicieli Zamawiający podaje według swojej najlepszej wiedzy, co nie zwalnia Wykonawcy z obowiązku dokładnego sprawdzenia i ewentualnej korekty tych informacji.

2.2. Lokalizacja względem form ochrony przyrody

Zbiornik retencyjny zlokalizowany jest w bliskiej odległości od:

- *Korytarza ekologicznego:*
  - Dolina Parsęty Północny – w odległości ok 900m.

Rysunek 10. Lokalizacja przedsięwzięcia na tle form ochrony przyrody

UWAGA:

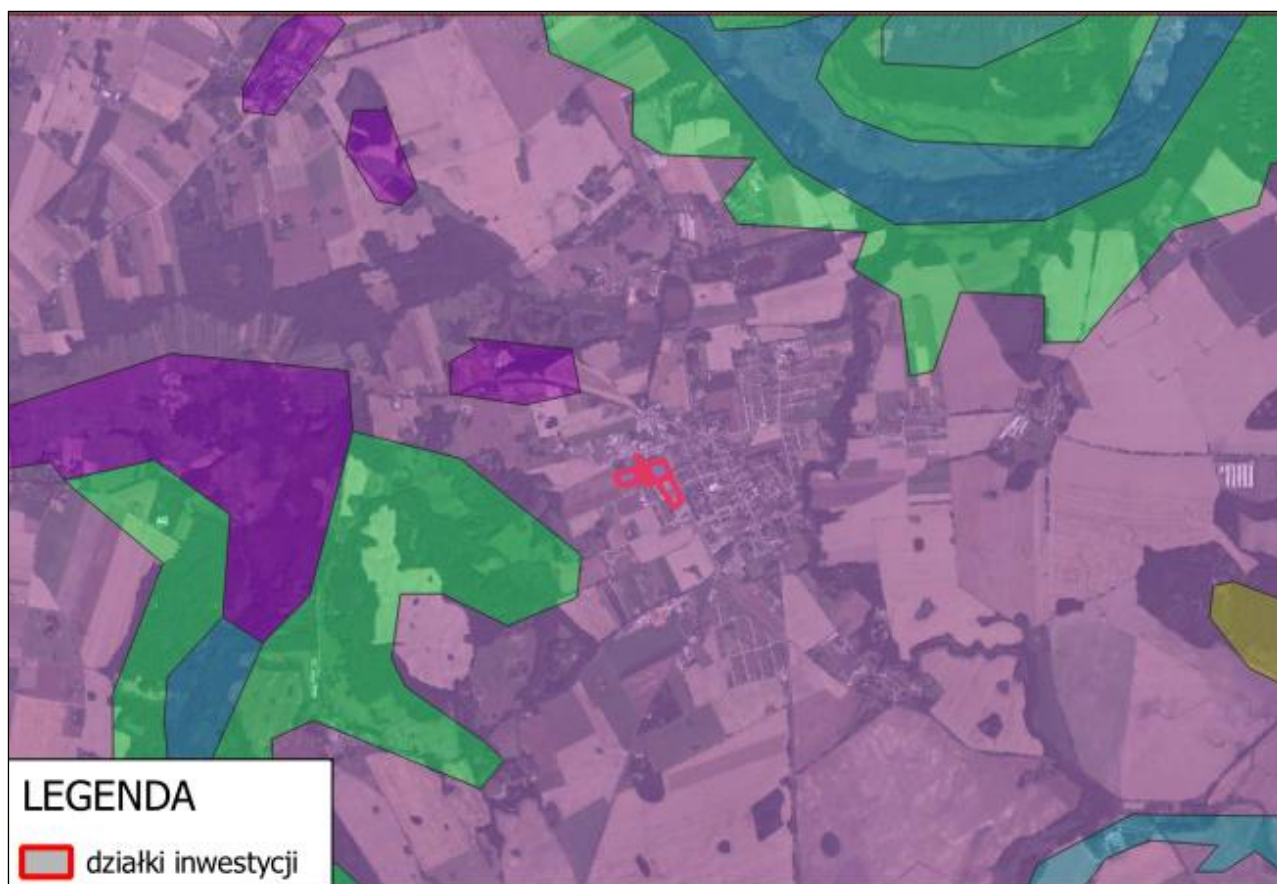
Wykonawca zobowiązany jest do opracowania dokumentacji technicznej z uwzględnieniem stanu środowiska bądź ewentualnych uwarunkowań środowiskowych oraz form ochrony przyrody. Zamawiający wszystkie informacje ujęte powyżej podaje według swojej najlepszej wiedzy, co nie zwalnia Wykonawcy z obowiązku dokładnego sprawdzenia i ewentualnej korekty tych informacji.

2.3. Wstępna ocena uwarunkowań dendrologicznych

Na etapie realizacji dokumentacji projektowej Wykonawca przeprowadzi inwentaryzację zieleni dla obszaru objętego planowanymi robotami, w tym wskaże zakres roślinności ulegającej wycince/karczowaniu/ koszeniu. Do obowiązków Wykonawcy należało będzie również przygotowanie odpowiednich wniosków i uzyskanie niezbędnych pozwoleń związanych z powyższym.

Nie przewiduje się wycinki drzew. Żadne z drzew wysokich nie jest na tym etapie przewidziane do usunięcia i musi zostać należycie zabezpieczone na czas prowadzenia robót. Jeśli w ramach prac projektowych Wykonawca uzna za zasadne poddanie drzew wycince, należy to odpowiednio uzasadnić i udokumentować (w tym uzyskać niezbędne decyzje administracyjne).

Roślinność potencjalna na obszarze inwestycji obejmuje zbiorowisko: żyzna buczyna niżowa *Galio odorati-Fagetum* (=Melico-Fagetum)

Rysunek 11. Roślinność potencjalna (źródło: Matuszkiewicz i in. 1995,2008)

Legenda do rys. 11:

Zbiorowisko potencjalne

- Acydoofilny pomorski las bukowo-dębowy
- Grąd subatlantycki, seria uboga
- Niżowy łęg jesionowo-olszowy
- Olsy środkowoeuropejskie
- Subatlantycka brzezina bagienna
- Żyzna buczyna niżowa

Charakterystyka obszaru żyznej buczyny niżowej wg: *Władysław Matuszkiewicz „Przewodnik do oznaczania zbiorowisk roślinnych Polski”* Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN 2007.

Jest to las bukowy wykształcający się na glebach świeżych, brunatnych wylugowanych lub płowych, charakteryzujący się stosunkowo bujnym i bogatym runem, budowanym przez typowe gatunki dla eutroficznych siedlisk leśnych. Znamienny jest udział w runie gatunków z rodzaju żywiec (*Dentaria*). Lasy zajmują siedliska nizinnego lasu świeżego, rzadziej lasu wilgotnego. Zbiorowiska żyznej buczyny niżowej mają najczęściej strukturę czterowarstwową. W drzewostanie żyznej buczyny niżowej dominuje buk zwyczajny (*Fagus sylvatica*), niekiedy obok buka w nieznacznej domieszce może występować: dąb bezszypułkowy (*Quercus petraea*), klon jawor (*Acer pseudoplatanus*), grab zwyczajny (*Carpinus betulus*) i inne gatunki liściaste, a w płatach uboższych także sosna zwyczajna (*Pinus sylvestris*). W warstwie krzewów występuje wiciokrzew suchodrzew (*Lonicera xylosteum*).

Płaty lasów bukowych występujące na glebach uboższych i bardziej suchych, mogą wykazywać pokrewieństwo do zespołu Pino-Quercetum s.l. W runie żyznej buczyny niżowej brak jest gatunków górskich. Brak jodły i świerka wyróżnia zespół żyznej buczyny niżowej od buczyn karpackich.

Spośród gatunków charakterystycznych dla związku i rzędu występują tutaj licznie: przytulia wonna (*Galium odoratum* = *Asperula odorata*), gajowiec żółty (*Galeobdolon luteum*), szczyr trwały (*Mercurialis perennis*), zawilec gajowy (*Anemone nemorosa*), trędownik bulwiasty (*Scrophularia nodosa*), fiołek leśny (*Viola reichenbachiana*) i prosownica rozpięchła (*Milium effusum*). Charakterystyczne jest występowanie gatunków leśnych o niżowym typie zasięgu, jak: przylaszczka pospolita (*Hepatica nobilis*), żywiec cebulkowy (*Dentaria bulbifera*), bluszcz pospolity (*Hedera helix*) i turzyca palczasta (*Carex digitata*). Warstwa mszysła jest bardzo uboga.

Gatunki charakterystyczne klasy: klon polny (*Acer campestre*), klon zwyczajny (*Acer platanoides*), podagrycznik pospolity (*Aegopodium podagraria*), zawilec gajowy (*Anemone nemorosa*), kłosownica leśna (*Brachypodium sylvaticum*), dzwonek pokrzywolisty (*Campanula trachelium*), turzyca palczasta (*Carex digitata*), leszczyna pospolita (*Corylus avellana*), kruszczyk szerokolistny (*Epipactis helleborine*), trzmielina pospolita (*Euonymus europaea*), trzmielina brodawkowata (*Euonymus verrucosus*), jesion wyniosły (*Fraxinus excelsior*), przylaszczka pospolita (*Hepatica nobilis*), łuskiewnik różowy (*Lathraea squamaria*), Wiciokrzew pospolity (*Lonicera xylosteum*), perlówka zwisła (*Melica nutans*), wiechlina gajowa (*Poa nemoralis*), jaskier różnolistny (*Ranunculus auricomus*), porzeczka alpejska (*Ribes alpinum*), szalwia lepka (*Salvia glutinosa*), cebulica dwulistna (*Scilla bifolia*).

Gatunki charakterystyczne rzędu: piżmaczek wiosenny (*Adoxa moschatelina*), czosnek niedźwiedzi (*Allium ursinum*), zawilec żółty (*Anemone ranunculoides*), sałatnica leśna (*Aposeris foetida*), kopytnik pospolity (*Asarum europaeum*), jarzmianka większa (*Astrantia major*), żurawiec falisty (*Atrichum undulatum*), turzyca leśna (*Carex sylvatica*), kokorycz pusta (*Corydalis cava*), kokorycz wątła (*Corydalis intermedia*), kokorycz drobna (*Corydalis pumila*), wawrzynek wilczełyko (*Daphne mezereum*), nerecznica samcza (*Dryopteris filix-mas*), wilczomlec migdałolistny (*Euphorbia amygdaloides*), wilczomlec słodki (*Euphorbia dulcis*), dzióbekowiec bruzdowany (*Eurhynchium striatum*), ziarnopłon wiosenny (*Ficaria verna*), złoć mała (*Gagea minima*), gajowiec żółty (*Galeobdolon luteum*), przytulia wonna (*Galium odoratum*), niecierpek pospolity (*Impatiens noli-tangere*), zdrojówka rutewkowata (*Isopyrum thalictroides*).

, groszek wiosenny (*Lathyrus vernus*), lilia złotogłów (*Lilium martagon*), tojeść gajowa (*Lysimachia nemorum*), szczyr trwały (*Mercurialis perennis*), prosownica rozpierzchła (*Milium effusum*), gnieźnik leśny (*Neottia nidus-avis*), czworolist pospolity (*Paris quadrifolia*), zerwa kłosowa (*Phyteuma spicatum*), kokoryczka wielokwiatowa (*Polygonatum multiflorum*), pierwiosnek wyniosły (*Primula elatior*), miodunka ćma (*Pulmonaria obscura*), miodunka plamista (*Pulmonaria officinalis*), jaskier kaszubski (*Ranunculus cassubicus*), jaskier kosmaty (*Ranunculus lanuginosus*), żankiel zwyczajny (*Sanicula europaea*), trędownik bulwiasty (*Scrophularia nodosa*), czyściec leśny (*Stachys sylvatica*), przetacznik górski (*Veronica montana*), fiołek leśny (*Viola reichenbachiana*).

Gatunki charakterystyczne związku zespołów, do którego należy dany zespół: buławnik wielkokwiatowy (*Cephalanthera damasonium*), żywiec cebulkowy (*Dentaria bulbifera*), żywiec dziewięciolistny (*Dentaria enneaphyllos*), żywiec gruczołowaty (*Dentaria glandulosa*), buk zwyczajny (*Fagus sylvatica*), kostrzewa leśna (*Festuca altissima*), kostrzewa górska (*Festuca drymeja*), jęczmieniec zwyczajny (*Hordelymus europaeus*), kosmatka gajowa (*Luzula luzuloides*), perlówka jednokwiatowa (*Melica uniflora*), paprotnik Brauna (*Polystichum braunii*), przenęt purpurowy (*Prenanthes purpurea*).

Gatunki charakterystyczne danego zespołu: kostrzewa leśna (*Festuca altissima*), perlówka jednokwiatowa (*Melica uniflora*), jęczmieniec zwyczajny (*Hordelymus europaeus*).

3. Ogólne właściwości funkcjonalno – użytkowe

Podstawowe wymagania w zakresie właściwości funkcjonalno- użytkowych dla projektowanych obiektów:

- zaprojektowanie i zlokalizowanie w terenie wszystkich niezbędnych elementów budowli;
- wymaga się, by wszystkie konstrukcje były zaprojektowane i wykonane w sposób oraz z materiałów zapewniających ich bezpieczeństwo przed rozmyciem;
- należy podać szczegółowy zakres i opis robót budowlanych, wraz z niezbędnymi wielkościami charakterystycznymi;
- należy zawrzeć opis działań wykonawcy w przypadku wystąpienia zagrożenia powodziowego w czasie budowy, to jest sposobu zabezpieczenia robót na czas wezbrania wody;
- należy przedstawić projekt zagospodarowania terenu;
- Umożliwienie dostępu do budowli w celu jej obsługi i konserwacji w każdych warunkach, zwłaszcza w okresie wezbrań, z równoczesnym zabezpieczeniem obiektów przed wstępem osób nieupoważnionych, w tym zwłaszcza na teren dróg dojazdowych i korony obiektów;
- należy przedstawić zestawienie materiałów, które zostaną wykorzystane w trakcie prac budowlanych;
- należy zawrzeć opis rodzaju sprzętu planowanego do użycia podczas budowy dla poszczególnych zadań m.in., należy określić dokładny tonaż pojazdów i maszyn dopuszczonych do robót na terenach przyległych. Parametry techniczne sprzętu użytkowanego przy prowadzeniu robót należy przedstawić do akceptacji Zamawiającemu.
- przy opracowywaniu powyższych należy wziąć pod uwagę uwarunkowania środowiskowe, w tym zwłaszcza wszelkie formy ochrony terenu, roślin oraz zwierząt, w tym rezerваты, siedliska oraz obszary NATURA 2000, również te położone w jej jego najbliższym otoczeniu, na które inwestycja może oddziaływać w okresie prowadzenia robót jak i późniejszej eksploatacji.
- w procesie projektowym należy uwzględnić wszelkie wymogi administracyjno-prawne, takie jak potencjalny obowiązek uzyskania:
  - decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach,
  - decyzji - warunków prowadzenia robót (z art. 118 ustawy o Ochronie Przyrody),
  - decyzji o pozwoleniu wodnoprawnym m.in. na:
    - wykonanie urządzeń wodnych: wylot
    - usługi wodne
    - likwidacja urządzeń wodnych

4. Szczegółowe właściwości funkcjonalno-użytkowe

4.1. Informacje wstępne – oczekiwania Zamawiającego, podstawowe parametry i rola projektowanych budowli

Wykonawca zaprojektuje, wybuduje i odda do użytkowania w stanie wolnym od wad i usterek konstrukcje/obiekty wymienione w punkcie 1 PFU.

Przedmiotowe zadania mają na celu:

- przywrócenie funkcji retencyjnych zbiornikowi;
- zapewnienie możliwości przyjęcia dopływających wód do zbiornika poprzez zwiększenie retencji;
- poprawę warunków bytowania zwierząt wodno-błotnych;
- poprawę walorów przyrodniczych i estetycznych;
- przeciwdziałanie skutkom suszy poprzez ograniczenie okresów występowania zbyt niskich stanów wody i efektu przyduchy w rzece.

Obowiązkiem Wykonawcy jest więc zapewnienie odpowiedniej jakości projektu oraz robót, tak aby budowle i ich elementy, zapewniały pełną funkcjonalność i bezpieczeństwo wszystkich obiektów. Dotyczy to w szczególności zapewnienia stateczności budowli i przeciwdziałanie filtracji wody przez ich korpusy i podłoża pod nim.

Zamawiający oczekuje przedstawienia rozwiązań akceptowalnych pod względem ochrony środowiska, zarówno dla przepisów i dokumentów krajowych jak i międzynarodowych, w tym obowiązujących na terenie Unii Europejskiej.

Elementy nie wyszczególnione np. (prace wykończeniowe) podlegają warunkom ogólnym, co nie zwalnia Wykonawcy z uzgodnienia projektu z Zamawiającym.

W celu dokonania wyceny zamówienia, Wykonawca zobowiązany jest do rozpoznania warunków zagospodarowania terenu panujących omawianym terenie, tak aby prawidłowo przewidzieć wszystkie niezbędne do wykonania roboty (na etapie projektowania i wykonywania robót budowlanych), zgodnie z oczekiwaniami Zamawiającego.

4.2. Opis planowanych robót

Podany niżej schemat jest ideowym opisem planowanych robót. Ze względu na ostateczne przyjęcie technologii wykonania, która może odbiegać od przewidywań Zamawiającego, będzie on podlegał aktualizacji na etapie prac projektowych oraz wykonawczych.

Roboty wykonywane na obiektach w ramach realizacji robót:

- Roboty przygotowawcze:

- przygotowanie placu budowy do prowadzenia prac
- wytyczenie geodezyjne i zlokalizowanie przyszłych budowli w terenie
- przygotowanie podłoża
- usunięcie zastanych odpadów (w razie potrzeby)

- Roboty ziemne:

- wykonanie robót ziemnych pod budowle – wykopów, przemieszczania gruntu, formowania nasypów,
- roboty ziemne – zasypanie rowu wraz z umocnieniem skarp zbiornika oraz zagęszczaniem nasypów;
- wykonanie podsypek i podbudów pod projektowane budowle

- Roboty betonowe i żelbetowe

- ewentualne wykonanie narzutów z kamienia ciężkiego i średniego
- wykonanie konstrukcji betonowych i żelbetowych (w zależności od przyjętego rozwiązania)

- Roboty montażowe

- układanie rurociągów
- posadowienie separatora i osadnika
- posadowienie wylotów

- Roboty towarzyszące

- wykonanie tymczasowych dróg komunikacyjnych (w razie potrzeby)
- wykonanie placów składowych dla materiałów (kamień, piasek)

- Roboty wykończeniowe
  - demontaż tymczasowych dróg komunikacyjnych
  - darniowanie i obsiew skarp
  - uporządkowanie terenu po inwestycji
  - oznakowanie inwestycji (wg zlecenia Zamawiającego)
- Wykonanie inwentaryzacji geodezyjno-budowlanej obiektów
- Przygotowanie dokumentów związanych z oddaniem obiektów do eksploatacji (dokumentacja powykonawcza)

Wykonawca jest zobowiązany przeprowadzić wszelkie prace i roboty zgodnie ze swoją najlepszą wiedzą, doświadczeniem, sztuką budowlaną oraz obowiązującymi normami i przepisami. Brak wymienienia któregoś z rodzajów prac na powyższej liście nie zwalnia Wykonawcy z ich wykonania w razie konieczności.

4.3. Wymagane zasoby kadrowe Wykonawcy

W ramach realizacji zadania Wykonawca zobowiązany jest zapewnić odpowiednio doświadczoną i uprawnioną kadrę, co do posiadania której należy wykazać się przed realizacją prac oraz w jej trakcie.

Wymaga się, aby Wykonawca realizujący niniejsze zadanie wykazał dysponowanie co najmniej:

1. Projektantem posiadającym odpowiednie uprawnienia do projektowania, adekwatne do rodzaju projektowanych budowli, umożliwiające projektowanie budowli melioracyjnych/hydrotechnicznych
2. Kierownikiem budowy posiadającym uprawnienia do kierowania robotami bez ograniczeń (lub inne adekwatne, umożliwiające kierowanie robotami melioracyjnymi/hydrotechnicznymi, wydane na podstawie dawniej obowiązujących przepisów).

5. Wymagania dla projektowania

5.1. Zakres prac projektowych

W ramach realizacji umowy Wykonawca opracuje kompletną dokumentację projektową, niezbędną do wykonania i ukończenia robót objętych niniejszym PFU zgodnie z obowiązującymi przepisami określonymi w rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z dnia 2 września 2004r. w sprawie szczegółowego zakresu i formy dokumentacji projektowej, specyfikacji technicznych wykonania i odbioru robót budowlanych oraz programu funkcjonalno - użytkowego (Dz. U. Nr 202, poz. 2072 z późn. zm.), Dz. U. 2025 poz. 960- Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne, Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2025 r. poz. 647), Rozporządzeniem Nr 3/2014 z dnia 3 czerwca 2014r. Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Szczecinie w sprawie ustalenia warunków korzystania z wód regionu wodnego Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego (Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego 2014.2431, wraz z późniejszymi nowelizacjami), Ustawą z dnia 07.07.1994r. - Prawo budowlane (Dz. U. z 2025 poz. 418)

Zakres dokumentacji projektowej oraz prac budowlano – montażowych dla zadań przewidzianych do realizacji w zamówieniu obejmuje:

Część I – prace projektowe wraz z dostarczeniem Zamawiającemu wszystkich materiałów niezbędnych do złożenia wniosków w celu uzyskania decyzji administracyjnych, w tym także czynny udział w prowadzonych przez Zamawiającego procedurach administracyjnych. Wykonawca zobowiązany jest na wezwanie Zamawiającego uzupełniać dokumentację, a także przygotowywać materiały i odpowiedzi w procesie administracyjnym. Niezbędne jest także uzyskanie przez Wykonawcę uzgodnień z jednostkami branżowymi, właścicielami prywatnymi (jeżeli takie uzgodnienia będą potrzebne), a także dostarczenie innych dokumentów niezbędnych do uzyskania decyzji administracyjnych, umożliwiających rozpoczęcie prac budowlano-montażowych. Wykonawca zobowiązany jest do wykonania dokumentacji projektowej zgodnie z obowiązującymi przepisami, w szczególności:

- Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 2 września 2004 r. w sprawie szczegółowego zakresu i formy dokumentacji projektowej, specyfikacji technicznych wykonania i odbioru robót budowlanych oraz programu funkcjonalno - użytkowego (Dz. U. Nr 202, poz. 2072 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz. U. 2025 poz. 930)
- Ustawa z dnia 07.07.1994 r. - Prawo budowlane (Dz. U. z 2025 poz. 418)
- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2025 r. poz. 647)
- Rozporządzeniem Nr 3/2014 z dnia 3 czerwca 2014r. Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Szczecinie w sprawie ustalenia warunków korzystania z wód regionu wodnego Dolnej Odry i Przemyśla Zachodniego (Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego 2014., z późn. zmianami)

Do podstawowych obowiązków Wykonawcy w ramach prac projektowych należy:

1) Przedstawienie koncepcji wykonania przedmiotu umowy z uwzględnieniem opisów i kierunku obranego przez Wykonawcę w celu realizacji przedmiotu umowy.

2) Opracowanie Operatu wodno-prawnego

3) Wykonanie Projektu budowlanego obejmującego:

- a) projekt architektoniczno-budowlany
- b) projekt zagospodarowania terenu
- c) projekt techniczny

4) Wykonanie Projektu wykonawczego

projekt wykonawczy – w aspekcie uzupełnienia i uszczegółowienia projektu budowlanego w zakresie i stopniu dokładności niezbędnym do realizacji wszystkich robót budowlanych określonych w projekcie budowlanym, projekt wykonawczy ma zawierać rysunki w skali uwzględniającej specyfikę zamawianych robót i zastosowanej skali rysunków w projekcie budowlanym wraz z wyjaśnieniami opisowymi, które dotyczą przede wszystkim rozwiązań budowlano-konstrukcyjnych i materiałowych, detali architektonicznych, instalacji i wyposażenia technicznego – w zakresie, w którym stopień szczegółowości lub skala w projekcie budowlanym jest niewystarczająca, projekt wykonawczy należy wykonać strukturalnie adekwatnie do założeń określonych w ustawie Prawo Budowlane dla projektów budowlanych i dotyczyć ma wszystkich rodzajów robót budowlanych, od robót przygotowawczych do robót wykończeniowych.

5) Opracowanie Informacji dotyczącej bezpieczeństwa i ochrony zdrowia BIOZ

6) Opracowanie przedmiaru robót

7) Opracowanie specyfikacji technicznej wykonania i odbioru robót budowlanych

8) Opracowanie inwentaryzacji drzew i krzewów przewidzianych do wycinki (jeśli zajdzie potrzeba)

9) Opracowanie dokumentacji terenowo – prawnej (wypisy wyrzysy z ewidencji gruntów, uzgodnienia z Właścicielami gruntów, jednostkami branżowymi itp.)

10) Opracowanie kosztorysowe

Część II - zakres prac budowlano-montażowych:

- prace budowlano – montażowe, w skład których wchodzi:

- roboty przygotowawcze,
- roboty ziemne
- roboty konstrukcyjne,
- roboty montażowe,
- roboty umocnieniowe,
- roboty wykończeniowe.

- Wykonanie inwentaryzacji geodezyjno-budowlanej obiektów,
- Przygotowanie dokumentów związanych z oddaniem obiektów do eksploatacji (dokumentacja powykonawcza).

Wykonawca dostarczy Zamawiającemu wszystkie materiały niezbędne do uzyskania decyzji administracyjnych, w tym także będzie brał czynny udział w prowadzonych przez Zamawiającego procedurach administracyjnych. Wykonawca zobowiązany będzie na wezwanie Zamawiającego uzupełniać dokumentację, a także przygotowywać materiały i odpowiedzi w procesie administracyjnym. Niezbędne jest także uzyskanie przez Wykonawcę uzgodnień z jednostkami branżowymi, właścicielami prywatnymi (jeżeli takie uzgodnienia będą potrzebne), a także dostarczenie innych dokumentów niezbędnych do uzyskania decyzji administracyjnych, umożliwiających rozpoczęcie prac budowlano-montażowych.

5.2. Format dokumentów Wykonawcy

5.2.1. Wydruki

Wykonawca dostarczy rysunki i pozostałe dokumenty wchodzące w zakres Dokumentów Wykonawcy w znormalizowanym rozmiarze. Obliczenia i opisy powinny być dostarczone na papierze A4.

5.2.2. Dokumentacja w formie elektronicznej

Wersja elektroniczna Dokumentów Wykonawcy wykonana zostanie z zastosowaniem – odpowiednio – dla plików graficznych w formacie ArcGIS(*.mdb, shp) oraz AutoCad (*.dwg) lub równoważne, dla plików tekstowych *.doc, oraz dodatkowo całość w formacie plików PDF.

5.2.3. Liczba egzemplarzy

Każdy egzemplarz zostanie odpowiednio oznakowany. Wykonawca przygotowuje i uzgodni z Zamawiającym tabelę przekazania dokumentacji uwzględniającą odbiorcę dokumentacji oraz datę odbioru. Ilość egzemplarzy dokumentacji należy uzgodnić z Zamawiającym.

5.3. Wymagania dotyczące dokumentów Wykonawcy

5.3.1. Wymagania podstawowe

Wykonawca sporządzi odpowiednią dokumentację projektową w taki sposób, że roboty według niej wykonane, będą nadawały się do celów, dla jakich zostały przeznaczone.

5.3.2. Projektanci

Wykonawca zatrudni do projektowania robót doświadczonych projektantów posiadających wymagane Prawem Budowlanym i Rozporządzeniem Ministra Transportu i Budownictwa (bądź odpowiadające im obowiązujące na terenie Unii Europejskiej) uprawnienia do pełnienia samodzielnych funkcji technicznych w budownictwie należących do odpowiednich organizacji samorządu zawodowego oraz kompetentny personel pomocniczy.

5.3.3. Projekt Budowlany

Projekt budowlany wraz z niezbędnymi uzgodnieniami umożliwiającymi realizację zadania inwestycyjnego, opracowany zgodnie z przepisami Prawa Budowlanego i spełniający wymagania rozporządzenia Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej w sprawie szczegółowego zakresu i formy projektu budowlanego z dnia 25 kwietnia 2012 r. (Dz.U. z 2022 r. poz. 1679) oraz z dnia 2 września 2004r. w sprawie szczegółowego zakresu i formy dokumentacji projektowej, specyfikacji technicznej wykonania i odbioru robót budowlanych oraz programu funkcjonalno – użytkowego (Dz. U. z 2004r. nr 202, poz. 2071 z późn. zm.).

W niniejszym opracowaniu należy przedstawić dokładny opis technologii wykonania robót projektowych oraz załączyć m.in. kopie opisów dwóch reperów państwowych. Dokumentacja powinna zawierać dane hydrologiczne dotyczące obiektu, opis stanu istniejącego (warunki glebowo – wodne) w formie: badań geotechnicznych. W opracowaniu tym należy uwzględnić wymogi zawarte w instrukcjach, normach oraz wytycznych odnoszące się do przedmiotowego zadania inwestycyjnego.

Ponadto dokumentacja powinna zawierać kierunki rozwiązań projektowych, informacje o pracach pomiarowo – geodezyjnych, obliczenia hydrauliczne, ogólny opis technologii wykonania projektowanych robót itd.

Dokumentacja projektowa powinna być sporządzona zgodnie z obowiązującymi przepisami, w szczególności:

- ustawa z dnia 07.07.1994r. - Prawo budowlane (Dz. U. z 2025 poz. 418)
- ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz. U. 2025 poz. 960)
- ustawą z dnia 27 kwietnia 2001r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2025 poz. 647),
- rozporządzeniem Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej w sprawie szczegółowego zakresu i formy projektu budowlanego z dnia 25 kwietnia 2012 r. (Dz.U. z 2022 r. poz. 1679),
- rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 2 września 2004r. w sprawie szczegółowego zakresu i formy dokumentacji projektowej specyfikacji technicznej wykonania i odbioru robót budowlanych oraz programu funkcjonalno –użytkowego (Dz. U. Nr 202 poz. 2072 z późn. zm.),
- rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 18 maja 2004r. w sprawie określenia metod i podstaw sporządzania kosztorysu inwestorskiego, obliczania planowanych kosztów prac projektowych oraz planowanych kosztów robót budowlanych określonych w programie funkcjonalno-użytkowym (Dz. U. 2021 poz. 2454),
- rozporządzeniem Ministra Gospodarki Przestrzennej i Budownictwa z dnia 21 lutego 1995r. w sprawie rodzaju i zakresu opracowań geodezyjno - kartograficznych oraz czynności geodezyjnych obowiązujących w budownictwie (Dz. U. Z 1995r. Nr 25, poz.133).
- rozporządzeniem Nr 3/2014 z dnia 3 czerwca 2014r. Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Szczecinie w sprawie ustalenia warunków korzystania z wód regionu wodnego Dolnej Odry i Przemyśla Zachodniego (Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego 2014.2431).

Wszystkie dane charakteryzujące inwestycję w jednostkach: m, m², m³, m/s, kN, kg, Kpa itp. Należy przedstawić w tabelce na początku opracowania.

Uwagi ogólne:

Wykonawca usług projektowych powinien przedstawić rozwiązania projektowe, które chce zastosować w opracowaniu dokumentacji technicznej, w formie pisemnej, do akceptacji przez Zamawiającego w jego siedzibie (wersja robocza) przed przystąpieniem do stosowania ich w pracach projektowych w ciągu 15 dni od dnia podpisania umowy.

5.3.4. Projekt Wykonawczy

Projekt wykonawczy jest niezbędny do wykonania w aspekcie uzupełnienia i uszczegółowienia projektu budowlanego w zakresie i stopniu dokładności niezbędnym do realizacji wszystkich robót budowlanych określonych w projekcie budowlanym. Projekt wykonawczy ma zawierać rysunki w skali uwzględniającej specyfikę zamawianych robót i zastosowanej skali rysunków w projekcie budowlanym wraz z wyjaśnieniami opisowymi, które dotyczą przede wszystkim rozwiązań budowlano-konstrukcyjnych i materiałowych, detali architektonicznych, instalacji i wyposażenia technicznego – w zakresie, w którym stopień szczegółowości lub skala w projekcie budowlanym jest niewystarczająca, projekt wykonawczy należy wykonać strukturalnie adekwatnie do założeń określonych w ustawie Prawo Budowlane dla projektów budowlanych i dotyczyć ma wszystkich rodzajów robót budowlanych, od robót przygotowawczych do robót wykończeniowych.

5.3.5. Operat wodnoprawny

Należy uzyskać pozwolenie wodnoprawne wraz z niezbędnymi uzgodnieniami umożliwiającymi uzyskanie tejże decyzji. W celu uzyskania pozwolenia należy opracować operat wodnoprawny zgodnie z przepisami Prawa Wodnego (art.409 ustawy), w liczbie uzgodnionej z Zamawiającym.

5.3.6. Specyfikacja Techniczna Wykonania i Odbioru Robót Budowlanych

Przez którą należy rozumieć opracowania zawierające w szczególności zbiory wymagań, które są niezbędne do określenia standardu i jakości wykonania robót w zakresie sposobu wykonania robót budowlanych, właściwości wyrobów budowlanych oraz oceny prawidłowości wykonania poszczególnych robót. Specyfikacje muszą uwzględniać wymagania określone w obowiązujących przepisach. Ilość egzemplarzy dokumentacji należy uzgodnić z Zamawiającym.

5.3.7. Przedmiar robót i kosztorys nakładczy

Przez które należy rozumieć opracowania zawierające zestawienie przewidywanych do wykonania robót w kolejności technologicznej ich wykonania, wraz z ich szczegółowym opisem, miejscem wykonania i wskazaniem podstaw ustalających szczegółowy opis robót i nakłady rzeczowe głównie w oparciu o KNR - y, z wyczeniem i zestawieniem ilości nakładów robocizny, materiałów i sprzętu. Ponadto należy dołączyć obmiary robocze według mas ziemnych (wykopy, nasypy), czy powierzchni (plantowania, koszenia) itp. Przedmiary muszą uwzględniać wymagania określone w obowiązujących przepisach. Ilość egzemplarzy dokumentacji należy uzgodnić z Zamawiającym.

5.3.8. Kosztorys inwestorski

Opracowany zgodnie z rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 18 maja 2004 r. w sprawie określenia metod i podstaw sporządzania kosztorysu inwestorskiego, obliczania planowanych kosztów prac projektowych oraz planowanych kosztów robót budowlanych określonych w przedmiarze robót (Dz. U. z 2004 r. Nr 130, poz.1389) w liczbie uzgodnionej z Zamawiającym.

5.3.9. Dokumentacja terenowa – prawna zawierająca wszystkie niezbędne uzgodnienia z jednostkami branżowymi

- mapy ewidencyjne obszaru objętego oddziaływaniem inwestycji,
- zestawienie wszystkich właścicieli działek objętych oddziaływaniem inwestycji,
- wypisy uproszczone z ewidencji gruntów,
- zgody właścicieli, wieczystych użytkowników i władających działkami objętymi inwestycją na czasowe dysponowanie ich terenem w celu wykonania robót i urządzeń wodnych objętych dokumentacją projektową,

Wykonawca zamówienia oprócz wersji papierowej w/w składników dokumentacji projektowej zobowiązany jest przedłożyć Zamawiającemu wersję elektroniczną w formatach – odpowiednio dla plików graficznych w formacie ArcGIS (*.mdb, shp) oraz AutoCad (*.dwg) lub równoważnie, dla plików tekstowych DOC oraz dodatkowo (dla składników wymienionych w pkt 1-6) w formie plików nieedytowanych (*.pdf).

5.3.10. Dokumentacja powykonawcza

Wykonawca sporządzi Dokumentację powykonawczą po zakończeniu prac budowlano-montażowych dotyczących danego zadania, wraz z niezbędnymi opisami w zakresie i formie jak w Dokumentacji projektowej, a ich treść przedstawiać będzie roboty tak, jak zostały przez Wykonawcę zrealizowane.

W celu uzyskania pozwolenia na użytkowanie obiektu budowlanego lub też zgłoszenia zakończenia robót do odpowiedniego Organu architektoniczno – budowlanego, Wykonawca obowiązany jest dostarczyć niezbędne dokumenty związane z wykonanymi robotami tj. w szczególności:

1. oświadczenie kierownika budowy o zakończeniu budowy i wykonaniu robót budowlanych zgodnie z projektem budowlanym i pozwoleniem na budowę,
2. kopie rysunków, szkiców wchodzących w skład zatwierdzonego projektu budowlanego z naniesionymi zmianami dokonanymi w trakcie budowy w uzgodnieniu z projektantem (osobą sprawującą nadzór autorski) – jeżeli takie wystąpią,
3. oświadczenie o właściwym zagospodarowaniu i uporządkowaniu placu budowy,
4. geodezyjną dokumentację powykonawczą przedmiotu odbioru wraz z pieczętkami przyjęcia danych do zasobów odpowiedniego PODGiK,
5. dokumenty/aneksy, certyfikaty, deklaracje zgodności itp. Potwierdzające zastosowanie wyrobów i urządzeń dopuszczonych do stosowania w Polsce – tj. spełnienie wymogów określonych w obowiązujących Normach, cyt. w ustawie z dnia 16 kwietnia 2004r. o wyrobach budowlanych i innych przepisach szczególnych,
6. zgłoszenie zakończenia robót,
7. operat kołaudacyjny,
8. protokoły badań i sprawdzeń,

6. Warunki wykonania i odbioru robót budowlanych

Dokładność wykonania robót ziemnych w wykopach oraz w nasypach powinna być sprawdzana w miejscach charakterystycznych. Dopuszcza się następujące tolerancje:

- różnica w stosunku do projektowanych rzędnych robót ziemnych nie może przekraczać ± 10 cm,

Naprawa uszkodzeń powierzchni robót ziemnych lub konsekwencje zanieczyszczenia środowiska obciążają Wykonawcę robót ziemnych.

6.1. WWiORB – Ogólne wymagania dotyczące robót

6.1.1. Określenia i skróty

Wszelkie określenia używane w niniejszym PFU są zgodne z Prawem Budowlanym i przepisami wykonawczymi, Europejskimi Normami zharmonizowanymi. Ponadto poniższe określenia i skróty należy rozumieć następująco:

- Warunki – warunki techniczne wykonania i odbioru robót budowlanych,
- BHP – bezpieczeństwo i higiena pracy
- BIOZ – Bezpieczeństwo i Ochrona Zdrowia,
- P.POŻ – przeciwpożarowy
- PFU – Program Funkcjonalno – Użytkowy
- WWiORB – warunki techniczne wykonania i odbioru robót budowlanych

6.1.2. Przystąpienie do robót

Przystąpienie do robót związanych z realizacją kolejnych elementów projektu może nastąpić wyłącznie na podstawie pozwolenia na budowę lub innych równoważnych decyzji/pozwoleń oraz na podstawie projektów opracowanych przez uprawnionych Projektantów i uzgodnionych przez Zamawiającego. Aby możliwe było rozpoczęcie prac Wykonawca zobowiązany jest współpracować z Zamawiającym w celu uzyskania wszelkich decyzji i pozwoleń do tego koniecznych.

6.1.3. Zgodność robót z umową

Wykonawca winien wykonywać roboty zgodnie z umową, zatwierdzonymi przez Zamawiającego dokumentami Wykonawcy i poleceniami Inspektora Nadzoru Inwestorskiego.

Wykonawca nie może wykorzystywać błędów lub opuszczeń w wyżej wymienionych dokumentach, a o ich wykryciu winien natychmiast powiadomić Zamawiającego, który dokona odpowiednich zmian, poprawek lub interpretacji.

6.1.4. Zgodność robót z normami

W różnych miejscach Programu Funkcjonalno – Użytkowego (PFU) podane są odnośniki do Norm. Normy te winny być traktowane jako integralna część Programu Funkcjonalno - Użytkowego. Wykonawca jest zobowiązany do przestrzegania również innych Polskich Norm, w tym w szczególności Polskich Norm przenoszących europejskie normy zharmonizowane, a w przypadku ich braku normy państw członkowskich Unii Europejskiej przenoszące europejskie normy zharmonizowane, które mają związek z wykonaniem prac objętych zamówieniem. Zakłada się, iż Wykonawca dogłębnie zaznajomił się z treścią i wymaganiami tych Norm. W przypadku, kiedy Zamawiający określi, że proponowane odstępstwa od norm nie zapewniają równej lub wyższej jakości, Wykonawca będzie stosował się do norm zawartych w dokumentacji. Zamiennik normy nie będzie zaakceptowany, jeśli naraża on Zamawiającego na podwyższenie kosztów Robót.

6.1.5. Stosowanie się do prawa i innych przepisów

Wykonawca zobowiązany jest znać wszelkie Ustawy, akty wykonawcze do Ustaw, przepisy wydane przez organy administracji państwowej i samorządowej, które są w jakikolwiek sposób związane z robotami i/lub projektowaniem i będzie w pełni odpowiedzialny za przestrzeganie tych praw i przepisów przy sporządzaniu Dokumentów Wykonawcy i podczas prowadzenia robót. Ważniejsze akty prawne oraz normy i przepisy branżowe związane z realizacją zamówienia podane zostały w Części Informacyjnej niniejszego PFU.

6.1.6. Ochrona środowiska w trakcie wykonywania robót

Podczas wykonywania Robót Wykonawca jest zobowiązany do znajomości i przestrzegania wszystkich przepisów związanych z ochroną środowiska.

Podczas wykonywania i zakończenia Robót Wykonawca powinien:

- 1) utrzymywać Plac Budowy oraz wykopy w stanie suchym, bez wody stojącej o ile technologia zastosowana przy projektowaniu tych elementów, zgodna z odpowiednimi przepisami oraz normami i zaakceptowana przez Zamawiającego, nie stanowi inaczej;
- 2) podjąć wszelkie niezbędne kroki w celu przestrzegania przepisów i norm związanych z ochroną środowiska na terenie i poza terenem Placu Budowy oraz aby uniknąć szkód lub niedogodności dla osób, przedsiębiorstw publicznych lub innych, w każdym przypadku, włączając zanieczyszczenia i hałas wynikające z zastosowanej metodologii. Zgodnie z powyższymi wymaganiami Wykonawca zwróci szczególną uwagę na miejsca lokalizacji warsztatów, magazynów, placów składowych, tymczasowych składowisk urobku i dróg dojazdowych. Zastosuje niezbędne środki ostrożności oraz środki ochronne w celu zapobiegania:
  - a) zanieczyszczeniu powietrza przez pył i gazy
  - b) zanieczyszczeniu środowiska przez odpady
  - c) hałasowi
  - d) zagrożeniu pożarowemu, eksplozjom i innym nadzwyczajnym zdarzeniom, związanym ze środowiskiem, podczas wykonywania robót
  - e) zanieczyszczaniu wody poprzez wprowadzanie do niej substancji obcych i odpadów oraz materiałów budowlanych

Wykonawca ma obowiązek znać i stosować w czasie prowadzenia Robót aktualne przepisy dotyczące ochrony środowiska naturalnego, a w szczególności:

- stosować się do Ustawy z 27 kwietnia 2001r. o odpadach.

6.1.7. Gwarancje i ubezpieczenia

Wykonawca uzyska wszystkie wymagane umową gwarancje na własny koszt.

Wykonawca ponosi wszelkie koszty związane z ewentualnymi ubezpieczeniami wymaganymi warunkami umowy.

6.1.8. Zapis stanu przed rozpoczęciem robót budowlanych

Przed rozpoczęciem wszelkich robót budowlanych, Wykonawca przeprowadzi wizję lokalną lokalizacji Terenu Budowy. Wizję lokalną należy również przeprowadzić na terenach w pobliżu Terenu Budowy, na które roboty będą w jakikolwiek sposób oddziaływać. Wszelkie istniejące uszkodzenia i inne ważne szczegóły należy zidentyfikować, opisać, sfotografować lub sfilmować.

Zapis taki należy przekazać Zamawiającemu w dwóch egzemplarzach przed rozpoczęciem wszelkich Robót na Terenie Budowy. Jeśli nie ma żadnych uszkodzeń, Wykonawca przekaze Zamawiającemu na piśmie potwierdzenie dokonania inspekcji przed rozpoczęciem jakichkolwiek działań na Terenie Budowy, również i w tym przypadku z załączonymi fotografiami.

Wykonawca zapewni obecność przedstawicieli Wykonawcy i wszelkich innych zainteresowanych Władz podczas wizji lokalnej.

Wszelkie uszkodzenia i/lub wady nie zanotowane, a zauważone podczas i/lub po wykonaniu Robót przez Wykonawcę mają być naprawione na koszt Wykonawcy, przy czym należy przywrócić stan sprzed uszkodzenia (lub lepszy), tak, aby uzyskać aprobatę Zamawiającego i właściciela terenu i/lub instytucji przeprowadzającej inspekcję.

Wykonawca przed przystąpieniem do wykonywania robót budowlanych wyznaczy trasy dojazdowe i przejazdowe oraz drogi technologiczne wraz z ich długością i inwentaryzacją stanu istniejącego, co przedstawi w formie papierowej Zamawiającemu. W rejonie urządzeń podziemnych roboty należy wykonywać w uzgodnieniu z właścicielami urządzeń i pod ich nadzorem. Wszystkie prace należy wykonać zgodnie z projektem budowlanym i Specyfikacją techniczną wykonania i odbioru robót budowlanych.

6.1.9. Bezpieczeństwo budowy

6.1.9.1. Uwagi ogólne

Obiekty budowlane należy projektować i budować zgodnie z przepisami, w tym techniczno-budowlanymi, obowiązującymi Normami oraz zasadami wiedzy technicznej w sposób zapewniający spełnienie wymagań podstawowych dotyczących w szczególności:

- bezpieczeństwa konstrukcji,
- bezpieczeństwa pożarowego,
- bezpieczeństwa użytkowania,
- odpowiednich warunków higienicznych i zdrowotnych oraz ochrony środowiska,
- ochrony przed hałasem i drganiami,
- oszczędności energii i odpowiedniej izolacyjności cieplnej przegród,
- warunki użytkowe zgodnie z przeznaczeniem obiektu, a w szczególności w zakresie oświetlenia, zaopatrzenia w wodę, usuwania ścieków i odpadów, ogrzewania, wentylacji oraz łączności,
- ochronę uzasadnionych interesów osób trzecich.

Do obiektów i urządzeń z nimi związanych należy zapewnić dojście i dojazd umożliwiający dostęp odpowiednio do przeznaczenia i sposobu ich użytkowania oraz wymagań dotyczących ochrony przeciwpożarowej, określonych w przepisach.

Wykonawca jest odpowiedzialny za stosowanie do Robót wszystkich środków bezpieczeństwa i zabezpieczeń przed kradzieżą i aktami wandalizmu przez cały okres od rozpoczęcia do zakończenia Robót.

6.1.9.2. Plan bezpieczeństwa i ochrony zdrowia

Wykonawca opracuje i wdroży Plan Bezpieczeństwa i Ochrony Zdrowia zgodny z wymaganiami prawa budowlanego oraz Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 23 czerwca 2003r w sprawie informacji dotyczącej bezpieczeństwa i ochrony zdrowia oraz planu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia.

6.1.9.3. Bezpieczeństwo i wyposażenie BHP

Podczas realizacji robót Wykonawca będzie przestrzegać przepisów dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy.

W szczególności Wykonawca zobowiązany jest do przestrzegania przepisów BHP wynikających następujących dokumentów:

- Kodeksu pracy, Dział Dziesiąty – „Bezpieczeństwo i higiena pracy” (ustawa z dnia 2 lutego 1996r.,
- Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 6 lutego 2003 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy podczas wykonywania robót budowlanych (Dz. U. z dn. 19.03.2003 r. Nr 47, poz. 401)
- Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 26 września 1997 r. w sprawie ogólnych przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy (Dz. U. Nr 169 poz. 1650).

W szczególności wykonawca ma obowiązek zadbać, aby personel nie wykonywał pracy w warunkach niebezpiecznych, szkodliwych dla zdrowia oraz nie spełniających odpowiednich wymagań sanitarnych.

Wykonawca zapewni i będzie utrzymywał wszelkie urządzenia zabezpieczające, socjalne oraz sprzęt i odpowiednią odzież dla ochrony życia i zdrowia osób zatrudnionych na budowie.

Wszelkie urządzenia i systemy muszą być zgodne z obowiązującymi normami dotyczącymi BHP oraz innymi przepisami i wymaganiami dotyczącymi BHP.

W szczególności, Wykonawca zwróci uwagę na następujące zagadnienia:

- Używanie właściwych ochronnych nakryć głowy, obuwia i odzieży
- Właściwe narzędzia budowlane,
- Odpowiednie wyposażenie do udzielania pierwszej pomocy i procedury w razie wypadków
- Właściwe pomieszczenia socjalne na budowie dla potrzeb pracowników, wraz z pomieszczeniami jadalnymi, łazienkami i toaletami
- Właściwe zabezpieczenia p.poż Robót i urządzeń Terenu Budowy

Powyższa lista służy jedynie do celów informacyjnych i Wykonawca jest odpowiedzialny za zapewnienie i spełnienie wszystkich wymogów odnośnie bezpieczeństwa pracy wszystkich pracowników na Terenie Budowy.

Uznaje się, że wszelkie koszty związane z wypełnieniem wymagań określonych powyżej nie podlegają odrębnej zapłacie i są uwzględnione w cenie ofertowej.

6.1.9.4. Bezpieczeństwo konstrukcji

Obiekty i urządzenia z nimi związane powinny być projektowane i wykonywane w taki sposób, aby obciążenia mogące na nie działać w trakcie budowy i użytkowania nie prowadziły do:

- zniszczenia całości lub części obiektu,
- przemieszczeń i odkształceń o niedopuszczalnej wielkości,
- zniszczenia na skutek wypadku, w stopniu nieproporcjonalnym do jego przyczyny.

6.1.9.5. Bezpieczeństwo użytkowania

Obiekty należy realizować z takich materiałów i wyrobów oraz w taki sposób, aby nie stanowiły zagrożenia dla higieny i zdrowia użytkowników, w szczególności w wyniku zanieczyszczenia lub zatrucia wody lub gleby.

6.1.9.6. Otwarte wykopy

W celu zabezpieczenia otwartych wykopów przed wypadkami i w celu uniknięcia uszkodzeń urządzeń konieczne jest zapewnienie tymczasowego ogrodzenia i znaków ostrzegawczych. Wszelkie znaki, na których widnieją napisy powinny być w języku polskim i powinny odpowiadać przepisom i zarządzeniom władz lokalnych.

Wykonawca powinien podjąć wszelkie niezbędne działania w celu zapobiegania wypadkom przy otwartych wykopach. Wszelkie doły, rowy, wybrany urobek, urządzenia i wszelkie inne przeszkody, które mogą stanowić zagrożenie zdrowia i życia muszą być dobrze oświetlone w czasie pół godziny przez zachodem

słońca do pół godziny po wschodzie słońca i w każdym innym czasie, kiedy występuje słaba widoczność. Pozycja i ilość lamp ma być taka, aby zakres i umiejscowienie Robót było wyraźnie widoczne.

6.1.9.7. Ochrona przeciwpożarowa

Wykonawca będzie przestrzegać przepisów ochrony przeciwpożarowej.

Wykonawca podejmie wszelkie niezbędne działania w celu uniknięcia pożaru na terenie wykonywania Robót, oraz w ich pobliżu, i zapewni wszystkie urządzenia do gaszenia wszystkich pożarów, które mogą wystąpić na terenie. Na Terenie Budowy niedopuszczalne jest palenie śmieci lub odpadów.

Wykonawca będzie utrzymywać sprawny sprzęt przeciwpożarowy, wymagany odpowiednimi przepisami, na terenie, w pomieszczeniach biurowych i magazynowych oraz w maszynach i pojazdach.

Materiały łatwopalne będą składowane w sposób zgodny z odpowiednimi przepisami i zabezpieczone przed dostępem osób trzecich.

Wykonawca będzie odpowiedzialny za wszelkie straty spowodowane pożarem wywołanym jako rezultat realizacji robót albo przez personel Wykonawcy.

W momencie, kiedy w pobliżu miejsca wykonywania Robót istnieje zagrożenie pożarem lub wybuchem spowodowane obecnością zbiorników paliwa lub innych niebezpiecznych obiektów lub urządzeń, Wykonawca natychmiast zawiadomi władze lokalne i Zamawiającego o wystąpieniu takich zagrożeń. Wykonawca spełni wszystkie wymogi zabezpieczenia p/poż. i będzie stosował się do wszystkich zaleceń władz lokalnych wydanych w celu ochrony przeciwpożarowej i przeciwybuchowej.

Wykonawca zapewni stałą obecność personelu wyszkolonego w zakresie ochrony p/poż. oraz dostępność urządzeń p/poż. I będzie zapobiegał i gasił pożary niezależnie od przyczyn ich powstawania.

6.1.9.8. Pierwsza pomoc

Wykonawca zapewni i będzie utrzymywał w stanie gotowym do użycia wszelkie wyposażenie niezbędne do udzielania pierwszej pomocy w nagłych przypadkach lub wypadkach. Wyposażenie to musi znajdować się na Terenie Budowy w gotowości do użycia i zawsze, kiedy na Terenie Budowy przebywa i pracuje personel. Wykonawca zapewni, iż we wszystkich miejscach, w których przeprowadzane są roboty zawsze znajdować się będzie osoba posiadająca wiedzę na temat udzielania pierwszej pomocy i zdolna udzielić takiej pomocy jeśli zdarzy się wypadek.

Wykonawca przed rozpoczęciem Robót przedłoży Zamawiającemu listę swoich pracowników wyszkolonych w udzielaniu pierwszej pomocy.

6.1.9.9. Postępowanie w razie nagłych konieczności

Wykonawca będzie w ten sposób organizował Roboty, że w przypadku zaistnienia nagłych konieczności związanych z wykonywanymi Robotami będzie w stanie zwołać swoich pracowników poza normalnymi godzinami pracy do przeprowadzenia Robót w pilnych przypadkach. Inżynier będzie dysponował listą numerów telefonicznych i nazwisk pracowników dostępnych o każdej porze dnia i nocy, którzy są odpowiedzialni za postępowanie w razie pilnej konieczności.

Wykonawca zapozna się i poinformuje swoich pracowników o wszelkich lokalnych ustaleniach odnośnie postępowania w razie nagłych konieczności.

6.1.10. Teren budowy

6.1.10.1. Dostęp do Terenu Budowy

W czasie określonym w warunkach umowy Zamawiający przekaże Teren Budowy Wykonawcy.

6.1.10.2. Ochrona i utrzymanie Robót wraz z Terenem Budowy

Wykonawca będzie odpowiedzialny za ochronę Robót i za wszelkie materiały i urządzenia używane do Robót od Daty Rozpoczęcia do Daty Odbioru Końcowego.

Uznaje się, że wszelkie koszty związane z ochroną i utrzymaniem Robót wraz z Terenem Budowy nie podlegają odrębnej zapłacie i są uwzględnione w cenie ofertowej.

6.1.10.3. Zabezpieczenie Terenu Budowy

Przed przystąpieniem do Robót Wykonawca zabezpieczy w sposób wystarczający wszystkie obiekty przed dostępem osób nieupoważnionych. Oprócz tego Wykonawca dochowa warunku zapewnienia maksymalnej ochrony wszystkich składników majątkowych i materiałów przez cały czas trwania Umowy.

Wykonawca zapewni ogrodzenie, oświetlenie, ochronę i dozór Robót, aż do czasu ich ukończenia.

Wykonawca jest zobowiązany do zapewnienia i utrzymania bezpieczeństwa Terenu Budowy oraz Robót poza Terenem Budowy w okresie trwania realizacji umowy aż do zakończenia i odbioru końcowego Robót, a w szczególności:

- (a) Zabezpieczy i utrzyma warunki bezpiecznej pracy i pobytu osób wykonujących czynności związane z budową i nienaruszalność ich mienia służącego do pracy, a także zabezpieczy Teren Budowy przed dostępem osób nieupoważnionych.
- (b) Fakt przystąpienia do Robót Wykonawca obwieści publicznie przed ich rozpoczęciem w sposób uzgodniony z Zamawiającym oraz przez umieszczenie, w miejscach i ilościach określonych przez Zamawiającego, tablic informacyjnych, których treść będzie zatwierdzona przez Zamawiającego. Tablice informacyjne będą utrzymywane przez Wykonawcę w dobrym stanie przez cały okres realizacji Robót. Wymagania odnośnie tablic informacyjnych przedstawiono w punkcie 6.1.11 niniejszych Warunków Wykonania.
- (c) W czasie wykonywania Robót Wykonawca dostarczy, zainstaluje i będzie obsługiwał wszystkie tymczasowe urządzenia zabezpieczające takie jak: zapory, światła ostrzegawcze, sygnały itp., zapewniając w ten sposób bezpieczeństwo pojazdów i pieszych.

Wykonawca zapewni stałe warunki widoczności (w dzień i w nocy) tych zapór i znaków, dla których jest to nieodzowne ze względów bezpieczeństwa.

Wszystkie znaki, zapory i inne urządzenia zabezpieczające muszą być zaakceptowane przez Zamawiającego.
- (d) Wykonawca podejmie odpowiednie środki w celu zabezpieczenia dróg, objazdów i mostów prowadzących do Terenu Budowy przed uszkodzeniem spowodowanym jego środkami transportu lub jego podwykonawców i dostawców na własny koszt.
- (e) Koszt zabezpieczenia Terenów Budowy i Robót poza Terenem Budowy nie podlega odrębnej zapłacie i przyjmuje się, że jest włączony w Cenę Ofertową.
- (f) Wykonawca w ramach Umowy ma uprzątnąć Teren Budowy po zakończeniu każdego elementu robót i doprowadzić go do stanu pierwotnego po zakończeniu robót i likwidacji Terenu Budowy.

6.1.11. **Oznakowanie terenu budowy**

6.1.11.1. Tablica informacyjna budowy oraz ogłoszenie zawierające dane dotyczące bezpieczeństwa i ochrony zdrowia

Wykonawca, zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 26 czerwca 2002r. w sprawie dziennika budowy, montażu i rozbiórki, tablicy informacyjnej oraz ogłoszenia zawierającego

dane dotyczące bezpieczeństwa pracy i ochrony zdrowia. (Dz. U. 02.108.953) oraz Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 27 sierpnia 2004 zmieniającym w/w rozporządzenie (Dz.U.04.108.953) zobowiązany jest do oznakowania miejsca budowy poprzez wystawienie Tablicy Informacyjnej oraz ogłoszenia, zgodnych z ww. rozporządzeniem.

6.1.12. Spotkania

W trakcie trwania przedsięwzięcia w razie konieczności dopuszcza się organizowanie spotkań roboczych. Zapewnienie w miarę potrzeb obecności producentów urządzeń, podwykonawców itp. zainteresowanych stron jest obowiązkiem Wykonawcy.

Na spotkaniach mają być obecne następujące strony:

- Zamawiający;
- Inspektor Nadzoru Inwestorskiego;
- Wykonawca;
- Kierownik Budowy
- Podwykonawcy, jedynie przy akceptacji lub na żądanie Zamawiającego, jeśli wymagane jest to przez temat spotkania;
- Inne osoby zaproszone/wezwane przez Zamawiającego lub inspektora nadzoru

Obowiązkowe tematy do poruszenia na spotkaniu to:

- Przegląd notatki z poprzedniego spotkania i skonfrontowanie jej zapisów ze stanem aktualnym, jeśli na poprzednim spotkaniu były ustanawiane plany dotyczące realizacji poszczególnych elementów przez Wykonawcę;
- Przegląd postępu Robót od czasu poprzedniego spotkania;
- Przedstawienie i określenie problemów, które wstrzymują planowany postęp Robót;
- Określenie działań korygujących i procedur mających na celu powrót do planowanego harmonogramu;
- Dokonanie wskazanych korekt harmonogramu i zaplanowanie działań na następny okres Robót;
- Zapewnienie jakości wykonywanych Robót;
- Wszelkie inne sprawy.

6.2. Wymagania dotyczące materiałów i urządzeń

6.2.1. Wymagania podstawowe

Wszystkie Materiały i Urządzenia stosowane przy wykonywaniu Umowy muszą być:

- dopuszczone do obrotu i stosowania zgodnie z obowiązującym prawem (w tym w szczególności Prawem budowlanym i Ustawą z dnia 16.04.2004 o wyrobach budowlanych) i spełniać wymagania obowiązujących norm właściwych dla przeznaczenia i zastosowania danego materiału, posiadać wymagane prawem certyfikaty, atesty, deklaracje lub certyfikaty zgodności i oznakowanie,
- zgodne z postanowieniami Umowy, zatwierdzonymi Dokumentami Wykonawcy i poleceniami Zamawiającego,

Należy stosować Urządzenia, do których są łatwo dostępne części zamienne.

Wszystkie materiały i urządzenia przewidywane do wbudowania będą zgodne z postanowieniami Umowy i poleceniami Zamawiającego. W oznaczonym czasie przed wbudowaniem Wykonawca przedstawi szczegółowe informacje dotyczące źródła wytwarzania i wydobywania materiałów oraz odpowiednie świadectwa badań, dokumenty dopuszczenia do obrotu i stosowania w budownictwie i próbki do zatwierdzenia Zamawiającemu.

Wykonawca ponosi odpowiedzialność za spełnienie wymagań ilościowych i jakościowych materiałów dostarczanych na plac budowy oraz za ich właściwe składowanie i wbudowanie.

6.2.2. Ochrona przed korozją

Materiały (wyroby budowlane) i urządzenia narażone na korozyjne oddziaływanie środowiska powinny być wykonane z materiałów odpornych na dany rodzaj korozji lub odpowiednio zabezpieczone przed korozją.

6.2.3. Materiały nieodpowiadające wymaganiom

Materiały nieodpowiadające wymaganiom zostaną przez Wykonawcę wywiezione z Terenu Budowy.

6.2.4. Przechowywanie i składowanie Materiałów i Urządzeń

Wykonawca zapewni, aby tymczasowo składowane materiały i urządzenia, do czasu, gdy będą one potrzebne do Robót, były zabezpieczone przed zanieczyszczeniem, zachowały swoją jakość i właściwości do Robót i były dostępne do kontroli przez Zamawiającego.

Miejsca czasowego składowania będą zlokalizowane w obrębie Terenu Budowy w miejscach uzgodnionych z Zamawiającym lub poza Terenem Budowy w miejscach zorganizowanych przez Wykonawcę.

Czas przechowywania Materiałów i Urządzeń na Terenie Budowy należy zminimalizować poprzez właściwe zaplanowanie dostaw zgodnie z harmonogramem budowy.

Urządzenia i materiały należy przechowywać zgodnie z instrukcjami producentów. Wszelkie koszty związane z przechowywaniem i zabezpieczeniem Materiałów i Urządzeń uważa się za koszty Wykonawcy i z tego tytułu nie należą się żadne dodatkowe płatności. Na Teren Budowy nie wolno zwozić żadnych materiałów dopóki nie będą spełnione następujące warunki:

- Zamawiający otrzymał od producenta zalecenia odnośnie składowania Materiałów na Terenie Budowy; oraz
- Teren, na którym materiał będzie składowany jest zidentyfikowany i zaakceptowany przez Zamawiającego.

6.3. Sprzęt i maszyny budowlane

Wykonawca jest zobowiązany do używania jedynie takiego sprzętu, który nie spowoduje niekorzystnego wpływu na jakość wykonywanych Robót oraz ograniczy do minimum negatywne oddziaływanie na środowisko naturalne. Sprzęt używany do Robót powinien być zgodny z ofertą Wykonawcy; w przypadku braku ustaleń w takich dokumentach sprzęt powinien być uzgodniony i zaakceptowany przez Zamawiającego.

Sprzęt będący własnością Wykonawcy lub wynajęty do wykonania Robót ma być utrzymywany w dobrym stanie i gotowości do pracy. Będzie on zgodny z normami ochrony środowiska i przepisami dotyczącymi jego użytkowania.

Wykonawca dostarczy Zamawiającemu kopie dokumentów potwierdzających dopuszczenie sprzętu do użytkowania, tam gdzie jest to wymagane przepisami.

Jeżeli Zadanie przewiduje możliwość wariantowego użycia sprzętu przy wykonywanych Robotach, Wykonawca powiadomi Zamawiającego o swoim zamiarze wyboru i uzyska jego akceptację przed użyciem sprzętu. Wybrany sprzęt, po akceptacji Zamawiającego, nie może być później zmieniany bez jego zgody.

Jakikolwiek sprzęt, maszyny, urządzenia i narzędzia nie gwarantujące zachowania warunków Umowy, zostanie przez Zamawiającego zdyskwalifikowane i niedopuszczone do Robót.

6.4. Wykonanie robót

6.4.1. Ogólne wymagania dotyczące wykonania robót

Wykonawca powinien zapewnić obecność na Terenie Budowy odpowiedniej liczby wykwalifikowanych inżynierów, robotników i innego niezbędnego personelu, odpowiednich maszyn i urządzeń, narzędzi i oprzyrządowania niezbędnego do wdrożenia projektu.

Wykonawca ponosi odpowiedzialność za dokładne wytyczenie w planie i wyznaczenie wysokości wszystkich elementów Robót zgodnie z wymiarami i rzędnymi określonymi w dokumentacji projektowej lub przekazanymi na piśmie przez Zamawiającego.

Następstwa jakiegokolwiek błędu spowodowanego przez Wykonawcę w wytyczeniu i wyznaczaniu Robót zostaną, jeśli wymagać tego będzie Zamawiający, poprawione przez Wykonawcę na własny koszt.

Sprawdzenie wytyczenia Robót lub wyznaczenia wysokości przez Zamawiającego nie zwalnia Wykonawcy od odpowiedzialności za ich dokładność.

Polecenia Zamawiającego będą wykonywane nie później niż w czasie przez niego wyznaczonym, po ich otrzymaniu przez Wykonawcę, pod groźbą zatrzymania robót. Skutki finansowe z tego tytułu ponosi Wykonawca.

Wykonawca ograniczy prowadzenie swoich działań do Terenu Budowy i do wszelkich dodatkowych obszarów, jakie mogą być uzyskane przez Wykonawcę i uzgodnione z Zamawiającym jako obszary robocze.

6.4.2. Podstawowe zobowiązania Wykonawcy

Zasadniczy zakres zobowiązań Wykonawcy obejmuje w szczególności zadania wymienione niżej.

Wykonawca jest zobowiązany do zaprojektowania, zrealizowania i ukończenia Robót określonych zgodnie z Umową oraz poleceniami Zamawiającego i do usunięcia wszelkich wad, jeśli takowe wystąpią.

Wykonawca dostarczy na Plac Budowy Materiały, Urządzenia i Dokumenty Wykonawcy zgodnie z ofertą oraz niezbędny Personel Wykonawcy i inne rzeczy, dobra i usługi (tymczasowe lub stałe) konieczne do wykonania Robót.

Wykonawca będzie odpowiedzialny za stosowność, stabilność i bezpieczeństwo wszystkich działań prowadzonych na Placu Budowy i wszystkich metod budowy oraz będzie odpowiedzialny za wszystkie Dokumenty Wykonawcy, Roboty Tymczasowe oraz takie projekty każdej części składowej Urządzeń i Materiałów, jakie będą wymagane, aby ta część była zgodna z Umową.

Wykonawca ograniczy prowadzenie swoich działań do Placu Budowy i do wszelkich dodatkowych obszarów, jakie mogą być uzyskane przez Wykonawcę i uzgodnione z Zamawiającym jako obszary robocze.

Podczas realizacji Robót Wykonawca będzie utrzymywał Plac Budowy w stanie wolnym od wszelkich niepotrzebnych przeszkód oraz będzie przechowywał w magazynie lub odpowiednio rozmieści wszelki Sprzęt i nadmiar materiałów. Wykonawca będzie uprzątał i usuwał z Placu Budowy wszelki złom, odpady.

Wykonawca wytyczy Roboty w nawiązaniu do punktów, linii i poziomów odniesienia sprecyzowanych w Dokumentacji projektowej. Wykonawca będzie odpowiedzialny za poprawne usytuowanie wszystkich części Robót i naprawi każdy błąd w usytuowaniu, poziomach, wymiarach czy wyosiuwaniu Robót.

6.4.3. Polecenia Zamawiającego

Polecenia Zamawiającego będą wykonywane w czasie przez niego określonym w umowie. Jeżeli ten warunek nie zostanie spełniony, roboty mogą zostać zawieszone na warunkach określonych w umowie. Wszystkie dodatkowe koszty z tego wynikające będą ponoszone przez Wykonawcę.

6.5. Kontrola jakości

Wykonawca zagwarantuje zapewnienie jakości wykonywanych robót, aby wykazywać stosowanie się do wymagań Umowy. Zamawiający będzie uprawniony do kontroli jakości przy odbiorach etapów robót.

6.5.1. Dokumentacja Budowy

Dokumentację Budowy, w rozumieniu Prawa Budowlanego i Umowy, stanowią w szczególności:

1. Projekt Budowlany wraz z Projektem Wykonawczym,
2. Dziennik budowy,
3. Dokumenty Wykonawcy,
4. Harmonogram realizacji projektu,
5. Raporty o postępie prac Wykonawcy wraz z wszystkimi wymaganymi przez Warunki Umowy załącznikami,
6. Protokoły z prób, inspekcji, odbiorów,
7. Dokumenty zapewnienia jakości,
8. Wszelkie uzgodnienia, zezwolenia zatwierdzenia i decyzje administracyjne wydane przez odpowiednie władze,
9. Wszelkie umowy prawne, uzgodnienia i umowy ze stronami trzecimi,
10. Protokoły z narad technicznych i koordynacyjnych.

6.5.2. Przechowywanie dokumentów budowy

Ww. dokumenty oraz wszelkie inne związane z realizacją Umowy będą przechowywane na Terenie Budowy w miejscu odpowiednio zabezpieczonym. Wszystkie próbki i protokoły, przechowywane w uporządkowany sposób i oznaczone wg wskazań Zamawiającego powinny być przechowywane tak długo, jak to zostanie przez niego zalecone. Wykonawca winien dokonywać w ustalonych z Zamawiającym okresach czasu archiwizacji, również na nośnikach elektronicznych.

Wszelkie dokumenty budowy będą zawsze dostępne dla Zamawiającego i przedstawiane do wglądu na życzenie Zamawiającego.

6.6. Odbiór przedmiotu zamówienia

6.6.1. Odbiór robót zanikających i ulegających zakryciu

Odbiór Robót zanikających i ulegających zakryciu polega na końcowej ocenie ilości i jakości wykonywanych Robót, które w dalszym procesie realizacji ulegną zakryciu.

Odbiór takich Robót będzie dokonany w czasie umożliwiającym wykonanie ewentualnych korekt i poprawek bez hamowania ogólnego postępu Robót. Odbioru dokonuje Zamawiający. O gotowość danej części Robót do odbioru Wykonawca powiadamia Zamawiającego pisemnie. Odbiór będzie przeprowadzony niezwłocznie, nie później jednak niż w ciągu 3 dni od daty powiadomienia o tym fakcie Zamawiającego.

Jakość i ilość Robót zanikających i ulegających zakryciu ocenia Zamawiający na podstawie:

- dostarczonych przez Wykonawcę dokumentów potwierdzających jakość i zgodność wykonanych robót z umową, takich jak: raporty z prób, inspekcji i badań, atesty, certyfikaty, świadectwa, szkice geodezyjne z potwierdzeniem geodety o zgodności z projektem wykonanych robót, oraz wszelkie inne dokumenty niezbędne dla zaakceptowania robót,
- przeprowadzonych przez Zamawiającego inspekcji, badań i prób.

Z przeprowadzonego odbioru należy sporządzić protokół podpisany przez Zamawiającego, Wykonawcę i inne osoby uczestniczące w odbiorze.

W protokole odbioru robót zanikających i ulegających zakryciu, należy podać przedmiot i zakres odbioru oraz zapisać istotne dane, mające wpływ na przyszłą eksploatację, trwałość i niezawodność wykonanych robót:

1. zgodność wykonanych robót z dokumentacją projektową,
2. rodzaj zastosowanych materiałów, typ urządzeń
3. technologię wykonania robót,
4. parametry techniczne wykonanych robót.

Do protokołu należy załączyć wyżej wymienione dokumenty dostarczane przez Wykonawcę oraz raporty z prób przeprowadzanych przez Zamawiającego.

Wzór protokołu z odbioru Wykonawca uzgodni z Zamawiającym.

Przeprowadzenie odbioru robót zanikających i ulegających zakryciu nie zwalnia Wykonawcy od odpowiedzialności wynikających z Umowy.

6.6.1.1. Dokumenty wymagane do odbioru końcowego

Do odbioru końcowego Wykonawca przekaze Zamawiającemu następujące dokumenty:

- 1) oświadczenie kierownika budowy o zakończeniu budowy,
- 2) kopie rysunków, szkiców wchodzących w skład zatwierdzonego projektu budowlanego z naniesionymi zmianami dokonanymi w trakcie budowy w uzgodnieniu z projektantem (osobą sprawującą nadzór autorski),
- 3) oświadczenie o właściwym zagospodarowaniu i uporządkowaniu placu budowy,
- 4) geodezyjną dokumentację powykonawczą przedmiotu odbioru,
- 5) dokumenty/aneksy, certyfikaty, deklaracje zgodności itp. Potwierdzające zastosowanie wyrobów i urządzeń dopuszczonych do stosowania w Polsce – tj. spełnienie wymogów określonych w obowiązujących Normach, cyt. w ustawie z dnia 16 kwietnia 2004r. o wyrobach budowlanych i innych przepisach szczególnych,
- 6) zgłoszenie zakończenia robót

6.6.1.2. Przebieg odbioru końcowego

1. Odbiór końcowy dotyczyć będzie każdej części (obiektu) wyodrębnionej zgodnie z Harmonogramem realizacji projektu.
2. Odbiór końcowy polegać będzie na ostatecznym sprawdzeniu ilości i jakości wykonywanych robót bądź wykonanej dokumentacji projektowej dla danej części wchodzącej w skład poszczególnych etapów.
3. Jeżeli w trakcie odbioru częściowego lub końcowego robót zostaną stwierdzone wady dające się usunąć, Zamawiający odmówi odbioru robót, przerywając czynności odbioru – wyznaczając Wykonawcy termin na ich usunięcie. Ustalenia w powyższej sprawie wymagają formy pisemnej (protokołu), podpisanej przez strony umowy.
4. O fakcie usunięcia wad Wykonawca zawiadomi pisemnie oraz wpisem w dzienniku budowy Zamawiającego żądając jednocześnie wyznaczenia terminu odbioru (częściowego lub końcowego)

- robót. W terminie 7 dni roboczych od daty wpisu w dzienniku budowy dokonanego przez inspektora nadzoru zawiadomi Wykonawcę o terminie odbioru robót.
5. W przypadku stwierdzenia podczas odbioru częściowego i końcowego robót wad nie nadających się do usunięcia Zamawiający może:
    - 1) obniżyć wynagrodzenie proporcjonalnie do rzeczowego przedmiotu zawierającego wady, jeżeli wady te uniemożliwiają użytkowanie przedmiotu umowy,
    - 2) żądać wykonania przedmiotu odbioru po raz drugi, jeżeli wady te uniemożliwiają użytkowanie przedmiotu odbioru,
    - 3) odstąpić od umowy, jeżeli po ponownym odbiorze wystąpią wady określone w pkt
  6. Zamawiający wyznacza terminy przeglądu gwarancyjnego wykonanego przedmiotu umowy po odbiorze końcowym robót w okresie gwarancji, a w razie stwierdzenia wad wyznacza także termin ich usunięcia.
  7. Odbiór ostateczny (pogwarancyjny) zostanie przeprowadzony po upływie okresu gwarancyjnego określonego w umowie i będzie polegał na stwierdzeniu usunięcia wad stwierdzonych po odbiorze końcowym oraz wad powstałych ujawnionych w okresie gwarancyjnym. Zamawiający wyznaczy także termin protokolarnego usunięcia tych wad.
  8. Wszystkie czynności związane z odbiorem robót wymagają formy pisemnej – protokołu podpisanego przez strony umowy pod rygorem nieważności.

6.6.1.3. Odbiór dokumentacji projektowej

1. Wykonawca przekaze Zamawiającemu protokołem przekazania, dokumentację projektową według umowy (zgodnie z terminami określonymi w harmonogramie realizacji projektu).
2. Wykonawca jest zobowiązany do przestrzegania terminów zawartych w umowie w zakresie przekazywania Zamawiającemu kolejnych opracowań (operaty wodnoprawne, inwentaryzacje drzew i krzewów, projektów wykonawczych i projektów budowlanych itp.)
3. W przypadku wystąpienia konieczności wykonania poprawek i uzupełnień Wykonawca obowiązany jest dokonać poprawek i uzupełnień w terminie wyznaczonym przez Zamawiającego, pod rygorem zlecenia wykonania poprawek i uzupełnień osobie trzeciej na koszt Wykonawcy.
4. Wykonawca dostarczy ww. dokumentację w postaci papierowej, a także w postaci elektronicznej w formatach – odpowiednio – dla plików graficznych w formacie ArcGIS(*.mdb, shp) oraz AutoCad (*.dwg, *.dxf) lub równoważne, dla plików tekstowych *.doc, oraz dodatkowo całość w formacie plików PDF.
5. Do dokumentacji projektowej Wykonawca załączy wykaz opracowanej dokumentacji projektowej oraz pisemne oświadczenie, że jest wykonana zgodnie z umową i kompletna z punktu widzenia celu, któremu ma służyć oraz oświadczenie projektanta (Wykonawcy) o przeniesieniu na Zamawiającego autorskich praw majątkowych do opracowanej dokumentacji na wszystkich polach eksploatacji (jej pełnego wykorzystania).
6. Odebranie kompletnej i pełnej dokumentacji projektowej nastąpi protokołem zdawczo - odbiorczym przez przedstawicieli stron – w siedzibie Zamawiającego.
7. Wykonawca z chwilą podpisania protokołu zdawczo - odbiorczego kompletnej i pełnej dokumentacji projektowej przez Zamawiającego przenosi na niego autorskie prawa majątkowe do tych dokumentów na wszystkich polach eksploatacji, a w szczególności w zakresie:
  - 1) utrwalania i zwielokrotniania utworu – wytwarzania określoną techniką egzemplarzy utworu, w tym techniką drukarską, reprograficzną, zapisu magnetycznego oraz techniką cyfrową,
  - 2) obrotu oryginałem albo egzemplarzami, na których utwór utrwalono – wprowadzenie do obrotu, użyczenie lub najem oryginału lub egzemplarzy,
  - 3) korzystania na własny użytek,

- 4) wielokrotnego udostępniania i przekazywania osobom trzecim, a w szczególności w celu złożenia oferty na wykonanie robót będących przedmiotem niniejszej umowy,
- 5) dokonywania zmian w projekcie (pod warunkiem, iż zmian dokonywać będą wyłącznie osoby posiadające wymagane obowiązującymi przepisami uprawnienia), które wynikają z:
  - potrzeby zmiany rozwiązań projektowych,
  - zmiany zastosowanych materiałów,
  - potrzeby ograniczenia wydatków,
  - zmiany obowiązujących przepisów, itp.

6.7. Zasady płatności

6.7.1. Ustalenia ogólne

Płatności odbywać się będą zgodnie z zapisami umowy.

6.8. Dokumenty związane

PN-EN-ISO7010:2012   Znaki ochrony ppoż.
PN-EN ISO 45001:2018   Bezpieczeństwo i higiena pracy

7. WWiORB – Roboty betonowe i żelbetowe

7.1. Wprowadzenie

7.1.1. Zakres robót objętych niniejszymi WWiORB

- roboty konstrukcyjne,
- wykonanie płaszczy żelbetowych itp.
- wykonanie podbudów i podsypek, roboty betonowe, narzuty kamienne, umocnienia

7.1.2. Określenia podstawowe

Określenia podstawowe są zgodne z określeniami podanymi w WWiORB - *Wymagania Ogólne* punkt 6.1

7.2. Wymagania dotyczące materiałów

Ogólne wymagania dotyczące Materiałów, ich pozyskiwania i składowania podano w WWiORB - *Wymagania Ogólne* punkt 6.2

7.2.1. Beton

Należy stosować beton zgodny z PN-EN 206-1:2003.

Mieszanka betonowa może być produkowana wyłącznie na podstawie zatwierdzonej przez Zamawiającego receptury laboratoryjnej.

Skład mieszanek betonowych opracowuje Wykonawca lub producent betonu towarowego na podstawie wyników badań materiałów, wyżej wymienionej normy, ogólnie stosowanych metod projektowania składu betonu oraz laboratoryjnych badań próbek.

Wytwórnia betonów powinna mieć odpowiednie zaplecze magazynowe dla cementu i kruszywa oraz być w pełni zautomatyzowana (dozowanie, odważanie, czas mieszania i opróżniania). Wytwórnia podlega akceptacji Zamawiającego.

W przypadku każdej dostarczanej partii betonu przed rozładowaniem betonu w punkcie przyjęcia Wykonawca winien przedłożyć dokumenty dostawy zawierające co najmniej następujące informacje:

- nazwę lub numer składu betonu towarowego,
- numer serii dokumentu dostawy,
- datę,
- numer betonowozu,
- nazwę nabywcy,
- nazwę i lokalizację miejsca budowy,
- gatunek lub opis mieszanki betonu, łącznie z minimalną zawartością cementu, jeżeli została określona,
- określoną urabialność,
- typ cementu,
- maksymalną nominalną wielkość ziarna kruszywa,
- rodzaj lub nazwę domieszki, jeżeli została dodana,
- ilość betonu w metrach sześciennych,

- godzinę załadunku.

W dokumencie Wykonawca winien przewidzieć puste miejsce na dodatkowe pozycje, które mogą być wymagane, oraz na wpisanie następujących informacji po dostarczeniu betonu na Teren Budowy:

- godzina wyjazdu i przyjazdu ciężarówki,
- godzina zakończenia rozładunku,
- informacje o dodatkowej ilości wody oraz podpis osoby odpowiedzialnej na Terenie Budowy.

7.2.2. Cement

Do produkcji betonu należy stosować cement zgodny z normą PN-EN 197-1.

Nie wolno używać cementów bardzo szybko wiążących, szybko wiążących, cementów siarczanowych ani cementów o wysokiej zawartości tlenku glinowego i cementów zawierających chlorek wapniowy.

Cement powinien wykazywać odporność na agresywne oddziaływanie środowiska (a w szczególności wód), w którym pracować będzie beton. W związku z powyższym powinno się przeprowadzić ocenę trwałości cementu dla warunków pracy betonu w oparciu o analizę wód gruntowych.

Z uwagi na możliwość reaktywnego działania kruszywa z alkalicznymi składnikami cementu należy stosować cementy niskoalkaliczne (NA) wg PN-EN 197-1, chyba, że na podstawie wyników przeprowadzonych przez Wykonawcę badań Zamawiający uzna kruszywo za niereaktywne.

Magazynowanie:

- cement pakowany (workowany) – składy otwarte (wydzielone miejsca zadaszone na otwartym terenie zabezpieczone z boków przed opadami) lub magazyny zamknięte (budynki lub pomieszczenia o szczelnym dachu i ścianach);
- cement luzem – magazyny specjalne (zbiorniki stalowe lub żelbetowe przystosowane do pneumatycznego załadunku i wyładunku cementu luzem, zaopatrzone w urządzenia do przeprowadzania kontroli objętości cementu znajdującego się w zbiorniku lub otwory do przeprowadzania kontroli objętości cementu, do czyszczenia oraz klamry na wewnętrznych ścianach).

Składowanie cementu luzem dopuszczalne jest wyłącznie za zgodą Inżyniera.

Podłoża składów otwartych powinny być twarde i suche, odpowiednio pochylone, zabezpieczające cement przed ściekami wody deszczowej i zanieczyszczeń. Podłogi magazynów zamkniętych powinny być suche i czyste, zabezpieczające cement przed zawilgoceniem i zanieczyszczeniem.

Dopuszczalny okres przechowywania cementu zależny jest od miejsca przechowywania. Cement nie może być użyty do betonu po okresie:

- 10 dni, w przypadku przechowywania go w zadaszonych składach otwartych,
- po upływie terminu trwałości podanego przez wytwórnię, w przypadku przechowywania w składach zamkniętych.

Każda partia cementu, dla której wydano oddzielne świadectwo jakości powinna być przechowywana osobno w sposób umożliwiający jej łatwe rozróżnienie.

7.2.3. Domieszki do betonu

Chemiczne domieszki do betonów winny spełniać wymagania normy PN-EN 934-2:2002, a ich stosowanie winno być zgodne z wymogami określonymi w normie PN-EN 206-1:2003.

Domieszki Wykonawca można zastosować w celu:

- zwiększenia urabialności betonu bez zwiększania stosunku wody do cementu,
- uzyskania kontrolowanego i ograniczonego opóźnienia tężenia betonu,

- zwiększenia trwałości betonu,
- ograniczenia odsączania wody i związanego z tym osiadania i pęknięcia betonu.

Bez pisemnego zalecenia lub zgody Zamawiającego nie wolno stosować domieszek do betonów i cementów zawierających dodatki.

Jeżeli nie przewiduje tego dokumentacja projektowa, zgoda na zastosowanie domieszek nie zostanie wydana, chyba, że dowiedzie się wyraźnych korzyści technicznych płynących z ich użycia, jakich nie można uzyskać, stosując zwykłe składniki mieszanki betonowej.

Do betonu można dodawać wyłącznie domieszki płynne. Muszą one spełniać przyjęte normy, nie mogą zawierać chlorków ani innych substancji mogących mieć negatywny wpływ na projektowane parametry betonu lub powodujących korozję zbrojenia.

Niedozwolone jest stosowanie domieszek nadmiernie hamujących lub przyspieszających czas tężenia betonu. Stosowanie domieszek wykorzystywanych do produkcji betonu płynnego oraz domieszek dodawanych w miejscu lania betonu będzie dozwolone wyłącznie w szczególnych okolicznościach, gdy wykazane zostaną wyraźne korzyści techniczne płynące z ich użycia.

Receptury betonu z domieszkami musi opracować laboratorium autoryzowane przez dostawcę (producenta) tychże domieszek, a ich skuteczność musi spełniać wymagania Umowy.

7.2.4. Kruszywo

Kruszywo do betonu powinno być zgodne z PN-EN 12620:2004

Rodzaj kruszywa, jego uziarnienie i właściwości, np. kształt ziaren, mrozoodporność, ścieralność, zawartość pyłów, należy dobrać biorąc pod uwagę:

- realizację robót,
- przeznaczenie betonu,
- warunki środowiska, na które będzie narażony beton,
- wszelkie wymagania dotyczące odsłoniętego kruszywa lub kruszywa przy mechanicznym wykańczaniu powierzchni betonu

Maksymalny nominalny górny wymiar ziaren kruszywa należy dobierać, uwzględniając otulinę zbrojenia oraz minimalną szerokość przekroju elementu.

Poszczególne rodzaje i frakcje kruszywa muszą być na placu składowym oddzielnie składowane na umocnionym i czystym podłożu w sposób uniemożliwiający mieszanie się.

Głazy i bloki kamienne, stanowiące części elementów konstrukcyjnych, w tym budowli regulujących oraz piętrzących wodę, muszą wielkością i kształtem odpowiadać możliwościom ich zastosowania w konkretnym elemencie konstrukcyjnym. Materiał kamienny powinien być odporny na działanie środowiska, w tym rozpuszczanie przez wodę oraz nie ulegać korozji powodowanej rozpuszczonymi w niej związkami, mrozami oraz warunkami atmosferycznymi.

7.2.5. Woda zarobowa

Woda zarobowa do betonu powinna spełniać wymagania normy PN-EN 1008:2004.

7.2.6. Stal zbrojeniowa

Właściwości mechaniczne i technologiczne stali wg:

- PN-EN 1992-1-1 (Eurokod 2): Projektowanie konstrukcji z betonu, część 1-1: Reguły ogólne i reguły dla budynków,

- PN-EN 6935-1:2007 + AK:1998 Stal do zbrojenia betonu. Pręty gładkie
- PN-EN 10080:2007 + AK:1998 + Ap1:1999 Stal do zbrojenia betonu. Pręty żebrowane
- PN-EN 13670:2010 Wykonywanie konstrukcji betonowych
- PN-EN 10080:2007 Stal do zbrojenia betonu.

Do każdej partii stali zbrojeniowej dostarczanej na budowę wytwórca zobowiązany jest załączyć zaświadczenie o jakości (atest) stwierdzające zgodność wyrobu z wymogami norm państwowych. Każdy krąg lub wiązka prętów stali dostarczanej na budowę powinna być zaopatrzona, co najmniej w dwie przywieszki, na których należy podać w sposób trwały: znak wytwórczy, średnice nominalną, znak stali, numer wytopu lub partii, znak obróbki cieplnej.

Dostarczoną na budowę każdą partię stali zbrojeniowej należy poddać kontroli sprawdzając: zgodność atestu z zamówieniem oraz cechami oznaczonymi na przywieszkach załączonych do kręgów i wiązek prętów. Ponadto, należy sprawdzić wygląd powierzchni, wymiary, masę oraz prostoliniowość prętów dostarczonych w wiązkach.

Dostarczana na Teren Budowy stal zbrojeniowa, jak również gotowe do wbudowania elementy zbrojenia (pręty) powinny być składowane na odpowiednio do tego celu przystosowanych składowiskach, które zabezpieczałyby je przed zanieczyszczeniami, wpływem czynników atmosfery oraz uszkodzeniami mechanicznymi.

7.2.7. Grunt

Należy stosować tylko i wyłącznie grunt przeznaczony do wykonania elementów budowli hydrotechnicznych, o odpowiednich parametrach i właściwościach. Cechy fizyczne i fizykochemiczne stosowanego gruntu muszą być potwierdzone odpowiednimi atestami, gwarancjami lub aprobatami wystawianymi przez Producenta. Dopuszcza się stosowanie gruntu o urodzajnego o zmniejszonych parametrach wytrzymałościowych (humus) jako materiału do obsypania wierzchu i skarp konstrukcji budowli ziemnych.

7.3. Sprzęt i maszyny budowlane

Ogólne wymagania dotyczące Sprzętu podano w WWiORB - Wymagania Ogólne punkt 6.3.

Do wykonania robót betonowych należy użyć następującego sprzętu:

- zacieraczka do betonu,
- agregat strumieniowo – pompowy do odpowietrzania i odprowadzania nadmiaru wody ze świeżo ułożonej mieszanki betonowej,
- deskowania powinny spełniać wymagania techniczne określone w pkt. 1 WTWiORBM oraz normie PN-EN 13670:2011 Wykonywanie konstrukcji z betonu
- maszyny do obróbki stali zbrojeniowej,
- sprzężarka do czyszczenia powierzchni betonu piaskiem,
- sprzężarka do czyszczenia powierzchni betonu wodą,
- spycharka gąsienicowa
- samochód skrzyniowy 5-10 T
- samochód dostawczy 0,9 T

7.4. Środki transportu

Do transportu materiałów stosowanych do wykonania robót betonowych należy użyć następujących środków transportu:

- samochód - mieszarka do transportu mieszanki betonowej,
- pompa hydrauliczna do betonu na podwoziu samochodowym,
- przyczepa do transportu stali zbrojeniowej i dłużyć.

Transport mieszanki betonowej należy wykonywać przy pomocy mieszalników samochodowych (tzw. gruszek). Ilość „gruszek” należy dobrać tak, aby zapewnić wymaganą szybkość betonowania z uwzględnieniem odległości dowozu, czasu twardnienia betonu oraz koniecznej rezerwy w przypadku awarii samochodu. Podawanie i układanie mieszanki betonowej można wykonywać przy pomocy pompy do betonu lub innych środków zaakceptowanych przez Zamawiającego.

Czas transportu i wbudowania mieszanki nie powinien być dłuższy niż:

- 90 min. – przy temperaturze +15°C,
- 70 min. – przy temperaturze +20°C,
- 30 min. – przy temperaturze +30°C.

7.5. Wykonanie robót

7.5.1. Ogólne warunki wykonania robót betonowych

Wymagania ogólne dotyczące wykonania Robót podano w WWiORB Wymagania Ogólne punkt 6.4.

7.5.2. Szczegółowe warunki wykonania robót betonowych

Zalecenia ogólne

Rozpoczęcie robót betoniarskich może nastąpić na podstawie dostarczonego przez Wykonawcę szczegółowego programu i dokumentacji technologicznej (zaakceptowanej przez Zamawiającego) obejmującej:

- wybór składników betonu,
- opracowanie receptur laboratoryjnych i roboczych,
- sposób wytwarzania mieszanki betonowej,
- sposób transportu mieszanki betonowej,
- kolejność i sposób betonowania,
- wskazanie przerw roboczych i sposobu łączenia betonu w tych przerwach,
- sposób pielęgnacji betonu,
- warunki rozformowania konstrukcji (deskowania),
- zestawienie koniecznych badań.

Przed przystąpieniem do betonowania powinna być stwierdzona przez Zamawiającego prawidłowość wykonania wszystkich robót poprzedzających betonowanie, a w szczególności:

- prawidłowość wykonania deskowań, rusztowań, usztywnień pomostów itp.,
- prawidłowość wykonania zbrojenia,
- zgodność rzędnych z projektem,
- czystość deskowania oraz obecność wkładek dystansowych zapewniających wymaganą wielkość otuliny,
- przygotowanie powierzchni betonu uprzednio ułożonego w miejscu przerwy roboczej,
- prawidłowość wykonania wszystkich robót zanikających, między innymi wykonania przerw dylatacyjnych, warstw izolacyjnych, itp.,

- prawidłowość rozmieszczenia i niezmienność kształtu elementów wbudowanych w betonową konstrukcję (kanałów, wpustów, sączków, kotw, rur itp.),
- gotowość sprzętu i urządzeń do prowadzenia betonowania.

Roboty betoniarskie muszą być wykonane zgodnie z wymaganiami norm: PN-EN 206-1:2003 i PN-B-06251.

Betonowanie można rozpocząć po uzyskaniu zezwolenia Inspektora nadzoru potwierdzonego wpisem do dziennika budowy.

7.6. Wykonanie robót

Wymagania ogólne dotyczące Kontroli jakości Robót podano w WWiORB Wymagania Ogólne punkt 6.4

7.6.1. Zbrojenie

Zbrojenie główne nie powinno być odsłonięte.

Kontrola jakości robót wykonania zbrojenia polega na sprawdzeniu zgodności z dokumentacją projektową oraz podanymi powyżej wymaganiami. Zbrojenie podlega odbiorowi przed betonowaniem.

Przy odbiorze stali dostarczonej na budowę należy przeprowadzić następujące badania:

- sprawdzenie zgodności przywieszek z zamówieniem,
- sprawdzenie stanu powierzchni wg normy PN-EN 1992 (Eurokod 2)
- sprawdzenie wymiarów wg normy PN-EN 1992 (Eurokod 2)
- sprawdzenie masy wg normy PN-EN 1992 (Eurokod 2)
- próba rozciągania wg normy PN-EN 10002-1 + AC1:1998,
- próba zginania na zimno wg normy PN-EN ISO 7438:2006

Jakość prętów należy ocenić pozytywnie, jeżeli wszystkie badania odbiorcze dadzą wynik pozytywny.

Dopuszczalne tolerancje wymiarów w zakresie cięcia, gięcia i rozmieszczenia zbrojenia podano poniżej.

Usytuowanie prętów:

- otulenie wkładek według projektu zwiększone maksymalnie 5 mm, nie przewiduje się zmniejszenia grubości otuliny,
- rozstaw prętów w świetle: 10 mm,
- odstęp od czoła elementu lub konstrukcji: ± 10 mm,
- długość pręta między odgięciem: ± 10 mm,
- miejscowe wykrzywienie: ± 5 mm.

7.6.2. Mieszanki betonowe

Produkcja i układanie mieszanki betonowej oraz pielęgnacja betonu muszą być poddane kontroli jakości. Kontrola ta sprowadza się do kontroli produkcji i kontroli zgodności z normą PN-EN 206-1. Procedury badania mieszanki powinna być zgodna z PN-EN 12350. Zwraca się uwagę na konieczność przedstawienia przez wykonawcę i zatwierdzenia przez Zamawiającego m.in. podział obiektu na części podlegające osobnej ocenie oraz szczegółowe określenie rodzaju, liczebności i terminów badań.

7.6.3. Konstrukcje betonowe

Przy badaniu konstrukcji betonowych i żelbetowych powinna być poddana sprawdzeniu i ocenie:

- prawidłowość cech geometrycznych wykonanych konstrukcji lub jej elementów oraz zgodność z projektem otworów i kanałów wykonanych w konstrukcjach, prawidłowość ustawienia części zabetonowanych, prawidłowość wykonania szczelin dylatacyjnych, prawidłowość położenia budowli w planie i jej rzędnych wysokościowych itp., sprawdzenie powinno być wykonane przez przeprowadzenie uznanych, odpowiednich pomiarów,
- jakość betonu pod względem jego zagęszczenia i jednolitości struktury, na podstawie dokładnych oględzin powierzchni betonu lub dodatkowo za pomocą nieniszczących metod badań,
- prawidłowość wykonania robót zanikających np. przygotowania zbrojenia, ułożenia izolacji itp.,
- przy sprawdzeniu jakości powierzchni betonów należy wymagać, aby łączna powierzchnia ewentualnych braków nie była większa niż 5% całkowitej powierzchni danego elementu, a w konstrukcjach cienkościennych nie więcej niż 1%. Lokalnie braki nie powinny obejmować więcej niż 5% przekroju danego elementu.

Dopuszczalne odchyłki od wymiarów i położenia elementów lub konstrukcji nie powinny być większe od niżej podanych:

Odchylenia	Dopuszczalna odchyłka (mm)
<i>Odchylenia płaszczyzn i krawędzi ich przecięcia od projektowanego pochylenia:</i>	
a) na 1 m wysokości	5
b) na całą wysokość konstrukcji i w fundamentach	20
<i>Odchylenia płaszczyzn poziomych od poziomu</i>	
a) na 1 m płaszczyzny w dowolnym kierunku	5
b) na całą płaszczyznę	15
<i>Odchylenia w długości lub rozpiętości elementów</i>	±20
<i>Odchylenia w wymiarach przekroju poprzecznego</i>	±8
<i>Odchylenia w rzędnych powierzchni dla innych elementów</i>	±5

7.7. Odbiór robót

Ogólne wymagania w zakresie Odbioru Robót podano w WWiORB Wymagania Ogólne punkt 6.6.

7.8. Zasady płatności

Płatności odbywać się będzie zgodnie z zapisami umowy.

7.9. Przepisy związane

7.9.1. Normy

PN-EN 206+A1:2016-12	Beton - Wymagania, właściwości, produkcja i zgodność
PN-EN 13369:2005	Wspólne wymagania dla prefabrykatów z betonu
PN-EN 12504:2002	Badania betonu w konstrukcji
PN-EN 13670:2011	Wykonywanie konstrukcji z betonu
PN-EN 1992	Eurokod 2 Projektowanie konstrukcji z betonu
PN-EN 10080:2007	Stal do zbrojenia betonu. Spawalna stal zbrojeniowa. Postanowienia ogólne
PN-EN 12620+A1:2010	Kruszywa do betonu.
PN-EN 934-1:2009	Domieszki do betonu, zaprawy i zaczynu – część 1: Wymagania podstawowe
PN-EN 934-2:2009	Domieszki do betonu, zaprawy i zaczynu – część 2: Domieszki do betonu
PN-EN 10002-1 + AC1:1998	Metale: Próba rozciągania. Metoda badania w temperaturze otoczenia.
PN-EN 1008:2004	Woda zarobowa do betonu. Specyfikacja pobierania próbek, badania i ocena przydatności wody zarobowej do betonu, w tym wody odzyskanej z procesów produkcji betonu
PN-EN 12350	Badanie mieszanki betonowej.
PN-EN 12390	Badania stwardniałego betonu
PN-EN 13791	Ocena jakości betonu wbudowanego
PN-EN 19707:2003	Cement. Cement Specjalny. Skład wymagania i kryteria zgodności
PN-EN 197-1:2002	Cement Część 1: Skład, wymagania i kryteria zgodności dotyczące cementów powszechnego użytku.
PN-EN 206-1	Beton Część 1: Wymagania, właściwości, produkcja i zgodność.
PN-EN 450	Popiół lotny do betonu
PN-EN 13263	Pył krzemionkowy do betonu
PN-EN 15167	Mielony granulowany żużel wielkopiecowy do betonu
PN-EN 13055	Kruszywa lekkie
PN-EN 14889	Włókna do betonu

7.9.2. Inne dokumenty

1. Instrukcje Instytutu Techniki Budowlanej:
2. Instrukcja zabezpieczenia przed korozją konstrukcji
3. 240/82 Instrukcja zabezpieczenia przed korozją konstrukcji betonowych i żelbetowych,
4. 306/91 Zabezpieczenie korozji alkalicznej betonu przez zastosowanie dodatków mineralnych,
5. Warunki Techniczne Wykonania i Odbioru Robót Budowlano-Montażowych ITB
6. Przepisy wymienione w Części 2 – Informacyjnej Programu Funkcjonalno – Użytkowego

8. WWiORB - Roboty montażowe

8.1. Wprowadzenie

8.1.1. Zakres robót objętych niniejszymi WWiORB

Zakres niniejszych WWiORB obejmuje wykonanie robót montażowych, w tym m.in.

- montaż umocnień,
- montaż zamknięć zasadniczych,
- montaż urządzeń wodnych
- montaż oznakowania, barier, szlabanów, słupków itp. wg wymagań Zamawiającego

8.2. Wymagania dotyczące materiałów

Ogólne wymagania dotyczące Materiałów, ich pozyskiwania i składowania podano w WWiORB - Wymagania Ogólne punkt 6.2

8.3. Sprzęt

Ogólne wymagania dotyczące Sprzętu podano w WWiORB - Wymagania Ogólne punkt 6.3.

8.4. Wykonanie robót

8.4.1. Ogólne warunki wykonania robót montażowych

Wymagania ogólne dotyczące wykonania Robót podano w WWiORB Wymagania Ogólne punkt 6.4.

8.4.2. Szczegółowe warunki wykonania robót montażowych

Roboty montażowe urządzeń:

- roboty montażowe należy prowadzić ręcznie lub mechanicznie z zachowaniem pełnego bezpieczeństwa obiektu,
- znajdujące się w pobliżu montowanych urządzeń obiekty należy zabezpieczyć przed uszkodzeniami,
- roboty montażowe należy prowadzić zgodnie z instrukcją montażu podaną przez producenta, ewentualnie przy obecności uprawnionego przedstawiciela.

Warunki BHP przy wykonywaniu robót montażowych.

Przy wykonywaniu robót stosować następujące przepisy BHP:

- przed przystąpieniem do robót montażowych pracownicy powinni być zapoznani z programem montażu i poinstruowani o bezpiecznym sposobie jego wykonania,
- montaż jednego elementu nie powinien wywoływać nieprzewidzianego spadania lub zawałania innego,
- pracownicy znajdujący się na wysokości muszą mieć kontakt wzrokowy i słuchowy z pracownikami przebywającymi na poziomie zerowym,

- roboty należy prowadzić pod kierownictwem i stałym nadzorem osób posiadających odpowiednie kwalifikacje i doświadczenie przy tego rodzaju robotach. Każdy zatrudniony pracownik powinien posiadać przeszkolenie w zakresie BHP i posiadać aktualne badania lekarskie,
- wykonanie robót montażowych musi być zgodne z Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dn.6.02.2003r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy podczas wykonywania robót budowlanych.

8.5. Kontrola jakości

Wymagania ogólne dotyczące Kontroli jakości Robót podano w WWiORB - Wymagania Ogólne punkt 6.5.

8.6. Odbiór robót

Ogólne wymagania w zakresie Odbioru Robót podano w WWiORB Wymagania Ogólne punkt 6.6.

8.7. Zasady płatności

Płatności odbywać się będzie zgodnie z zapisami umowy.

8.8. Przepisy związane

- WTWiOR – Warunki Techniczne Wykonania i Odbioru Robót – ITB
- Instrukcje montażu przekazane przez producentów
- Przepisy wymienione w Części 2 – Informacyjnej Programu Funkcjonalno – Użytkowego

9. Roboty ziemne

9.1. Wstęp

9.1.1. Przedmiot Specyfikacji Technicznej (ST)

Przedmiotem niniejszej Specyfikacji Technicznej są wymagania dotyczące wykonania i odbioru robót związanych z wykonaniem wykopów oraz nasypów.

9.1.2. Zakres stosowania ST

Specyfikacja Techniczna jest stosowana jako dokument przetargowy i kontraktowy przy zlecaniu i realizacji robót wymienionych w punkcie 1.1

9.1.3. Zakres robót objętych ST

Ustalenia zawarte w niniejszej Specyfikacji dotyczą zasad prowadzenia robót związanych z wykonaniem wykopów i obejmują;

- wykonanie wykopów
- wykonanie nasypów

9.1.4. Określenia podstawowe

Wykop - budowla ziemna wykonana w obrębie robót w postaci odpowiednio ukształtowanej przestrzeni powstałej w wyniku usunięcia z niej gruntu.

Odkład - miejsce odwiezienia gruntów pozyskanych z wykopów.

Nasyp – budowla ziemna wykonana w obrębie robót w postaci odpowiednio ukształtowanej przestrzeni powstałej w wyniku nawiezienia gruntu

9.2. Ogólne wymagania dotyczące robót

Ogólne wymagania dotyczące robót podano w „Wymaganiach ogólnych” pkt 6.1

9.3. Sprzęt

Ogólne wymagania dotyczące sprzętu

Ogólne wymagania dotyczące sprzętu podano w „Wymaganiach ogólnych” pkt 6.3.

Sprzęt stosowany do wykonania wykopów

Do wykonania wykopów i przemieszczania gruntu może być stosowany sprzęt:

- koparki jednoznaczyniowe kołowe, samochodowe lub gąsienicowe,
- koparko-spycharki,
- koparko-ładowarki,
- spycharki gąsienicowe,
- ładowarki, równiarki samojezdne lub inny sprzęt akceptowany przez Inspektora nadzoru.

9.4. Transport

Transport gruntu

Do transportu gruntu uzyskanego z wykopu na trasie celem wbudowania w nasyp mogą być stosowane następujące środki transportu:

- samochody skrzyniowe,
- samochody samowyladowcze,

lub inne środki transportu zaakceptowane przez Inspektora nadzoru.

Wydajność środków transportu powinna być dostosowana do wydajności sprzętu stosowanego do wykonywania wykopów.

9.5. Wykonanie robót

Ogólne zasady wykonania robót

Ogólne zasady wykonania robót podano w „Wymaganiach ogólnych” pkt 6.4

9.6. Roboty przygotowawcze

Roboty przygotowawcze - odtworzenie osi trasy i punktów wysokościowych oraz zdjęcie humusu należy wykonać zgodnie z Dokumentacją Projektową oraz poleceniami Inspektora Nadzoru. Przed rozpoczęciem robót, wyznaczona zostanie lokalizacja i punkty wysokościowe wraz ze wszystkimi zmianami, zatwierdzonymi przez Inżyniera. Przed rozpoczęciem robót Wykonawca dokona obmiaru terenu po zdjęciu warstwy humusu.

Jeżeli w trakcie wykonywania robót ziemnych zostaną stwierdzone urządzenia podziemne nie wykazane w Dokumentacji Projektowej (kable, przewody itp.), wówczas roboty należy przerwać i powiadomić o tym fakcie Inżyniera, który podejmie decyzję odnośnie kontynuowania robót.

Wykonywanie wykopów

Wykopy powinny być wykonywane w okresie stanów wód umożliwiających kontynuację prac, nie należy rozpoczynać robót przed prognozowanymi opadami atmosferycznymi lub odwilżą.

Wykopy należy wykonywać koparkami podsiębiernymi na odkład do przemieszczenia spycharką, należy zachować spadki dna wykopu dla umożliwienia stałego odprowadzenia wód.

Dokładność wykonywania wykopów

Dokładność wykonania robót ziemnych w wykopach powinna być sprawdzana w miejscach charakterystycznych. Dopuszcza się następujące tolerancje:

- różnica w stosunku do projektowanych rzędnych robót ziemnych nie może przekraczać ± 10 cm,

Naprawa uszkodzeń powierzchni robót ziemnych lub konsekwencje zanieczyszczenia środowiska obciążają Wykonawcę robót ziemnych.

9.7. Kontrola jakości robót

Ogólne zasady kontroli jakości robót

Ogólne zasady kontroli jakości robót podano w „Wymaganiach ogólnych” pkt 6.5.

Kontrola wykonania wykopów i nasypów

Sprawdzenie wykonania wykopów i nasypów polega na kontrolowaniu zgodności z wymaganiami określonymi w niniejszej specyfikacji oraz w Dokumentacji Projektowej. W czasie kontroli szczególną uwagę należy zwrócić na:

- a) odspajanie gruntów w sposób nie pogarszający ich właściwości,
- b) odwodnienie wykopów w czasie wykonywania robót i po ich zakończeniu,
- c) dokładność wykonania wykopów i nasypów
- d) wykonywanie nasypów zgodnie z przyjętą technologią
- e) zagęszczanie gruntu wykorzystanego do konstrukcji nasypów

9.8. Odbiór robót

Ogólne zasady odbioru robót podano w „Wymaganiach ogólnych” pkt 6.6

9.9. Podstawa płatności

Cena 1 m³ wykonania wykopów lub nasypów obejmuje:

- oznakowanie robót,
- przeprowadzenie pomiarów i robót przygotowawczych,
- wykonanie i rozebranie dróg dojazdowych (w miarę potrzeb),
- profilowanie dna wykopu, zgodnie z Dokumentacją Projektową (dla wykopów)
- zagęszczenie podłoża gruntu w wykopie wg metod i do wielkości podanej w ST lub innych wskazanych przez Inspektora nadzoru (dla nasypów – przygotowanie podłoża pod nasyp)

- wykonanie niezbędnego odwodnienia w trakcie robót, wykonanie stanowisk załadowniczych,
- rekultywację terenu po zakończeniu robót.

9.10. Jednostka obmiarowa

Jednostką obmiarowa jest 1 m³ (metr sześcienny) wykonania robót w wykopach lub nasypach, ustalana przez pomiary geodezyjne po odhumusowaniu i po wykonaniu wykopu (dla nasypów – po wykonaniu nasypu).

9.11. Przepisy związane

Normy i wytyczne

1. PN-EN 16907, PN-EN ISO 17892, PN-EN ISO 22476, PN-EN 1997 (Eurokod 7) Drogi samochodowe. Roboty ziemne. Nazwy, określenia, wymagania i badania.
2. PN-EN ISO 14688-1:2006 Badania geotechniczne Oznaczenie i klasyfikowania gruntów Część 1: Oznaczenia i opis
3. PN-EN ISO 14688-2 Geotechnika – oznaczenie i klasyfikacja gruntów Część 2: Zasady klasyfikowania
4. PN-EN ISO 14689-1:2006 Badania geotechniczne -- Oznaczanie i klasyfikowanie skał -- Część 1: Oznaczanie i opis
5. PN EN 1997-1 Eurokod 7 Projektowanie geotechniczne, Część 1: zasady ogólne
6. PN EN 1997-2 Eurokod 7 Projektowanie geotechniczne, Część 2: Rozpoznanie i badania podłoża gruntowego

10. Odwodnienie wykopu

10.1 Przedmiot

Przedmiotem niniejszego opracowania są wymagania dotyczące wykonania i odbioru robót odwodnieniowych.

10.2. Zakres Robót

Roboty, których dotyczy opracowanie, obejmują wszystkie czynności umożliwiające i mające na celu wykonanie odwodnienia w wykopach liniowych i obiektowych.

Zakres prac odwodnieniowych należy dostosować do aktualnych warunków hydrogeologicznych. Wszędzie w wykopach może się pojawić konieczność odwodnienia lokalnego w razie wystąpienia silnych długotrwałych deszczów lub w okresie po roztopach wiosennych.

Wykonawca przedstawi do akceptacji Inżynierowi szczegółowy opis proponowanych metod odwodnienia wykopów na czas budowy kanalizacji, zapewniający bezpieczeństwo pracy i ochronę wykonywanych Robót.

10.3. Ogólne wymagania dotyczące Robót

Wykonawca Robót jest odpowiedzialny za jakość ich wykonania oraz za zgodność z Dokumentacją Projektową, Specyfikacją Techniczną i poleceniami Inżyniera.

Dopuszcza się wszelkiego rodzaju skuteczne metody odwadniania wykopów, pod następującymi warunkami:

- projekt odwodnienia musi uzyskać akceptację Inżyniera,
- odwodnienie wykopów musi doprowadzić do obniżenia aktualnego zwierciadła wody gruntowej, poniżej dna wykopu, tak aby zagęszczanie warstw podsypki, zasypki i obsypki dla projektowanego obiektu, odbywały się w warunkach wykopu suchego,
- odwodnienie wykopów musi zapewnić swobodny dostęp do dna wykopu gdzie będą montowane rurociągi, armatura i studzienki,
- odwodnienie wykopów nie może doprowadzić do naruszenia stateczności pobliskich, istniejących budowli,
- odwodnienie wykopów nie może doprowadzić do trwałego naruszenia stosunków gruntowo - wodnych w zasięgu oddziaływania tego odwodnienia.

Dopuszcza się wszelkiego rodzaju skuteczne metody zasilania pomp, wypompowujących wodę z wykopów pod następującymi warunkami:

- projekt zasilania musi uzyskać akceptację Inżyniera,
- projekt zasilania musi zostać uzgodniony przez Wykonawcę Robót, z Zakładem Energetycznym, o ile pobór mocy nastąpi z istniejącej sieci energetycznej,
- zasilanie pomp musi spełniać wszystkie wymagania BHP,
- nie może być przerw w dostawie energii.

10.4. Materiały

Ogólne wymagania dotyczące materiałów, składowania podano w „Ogólnych wymaganiach” pkt 6.2

Zastosowane materiały muszą uzyskać akceptację Inżyniera.

10.5. Wymagania dotyczące transportu, odbioru i składowania materiałów

Transport materiałów

Wykonawca jest zobowiązany do używania jedynie takiego transportu, który nie powoduje niekorzystnego wpływu na jakość wykonywanych robót. Przewożone materiały powinny być zabezpieczone przed ich przemieszczaniem i układane zgodnie z warunkami transportu wydanymi przez ich wytwórcę. Sprzęt używany do rozładunku powinien uzyskać akceptację Inżyniera.

Transport urządzeń i materiałów niezbędnych dla wykonania odwodnienia wykopów na czas budowy, może być wykonany dowolnymi środkami transportu, dopuszczonymi do poruszania się po drogach publicznych, zaakceptowanymi przez Inżyniera.

Składowanie materiałów

Składowanie elementów odwodnienia powinno się odbywać na wydzielonym miejscu, na terenie budowy, zgodnie z warunkami podanymi w Dokumentacji Techniczno - Ruchowej wszelkich urządzeń zastosowanych dla tego odwodnienia oraz zgodnie z wytycznymi podanymi w polskiej normie PN-B-10736:1999. Wszystkie elementy i akcesoria odwodnienia, należy składować oddzielnie.

Elementy z silnikami elektrycznymi powinny być składowane w wydzielonych, pomieszczeniach zamkniętych i powinny być zabezpieczone przed zapiaszczeniem lub ich mechanicznym uszkodzeniem oraz z dala od środków i warunków powodujących korozję.

Sprzęt

Ogólne wymagania dotyczące sprzętu podano w „Ogólnych wymaganiach” pkt 6.3

Wykonawca przystępujący do wykonania Robót odwodnieniowych powinien wykazać się możliwością korzystania z następującego sprzętu:

- do usuwania wody z wykopu tj. pompy odwadniające,
- agregatu prądotwórczego zasilającego pompy odwadniające,
- zestaw igłofiltrów z agregatem pompowym,
- pompy zatapialne,
- przewody parcie do odprowadzenia wody z wykopów.

Wymagany sprzęt będzie uzależniony od zastosowanych przez Wykonawcę metod odwodnienia.

10.6. Wykonanie Robót

Ogólne zasady wykonania Robót

Ogólne warunki wykonania Robót podano w „Ogólnych wymaganiach” pkt 6.4

Sporządzenie i uzgodnienie projektów związanych z odwodnieniem wykopów, jeśli będzie konieczne do wykonania, leży po stronie Wykonawcy zarówno pod względem wykonania jak i kosztów.

Wykonawca przedstawi Inspektorowi do akceptacji Program Robót uwzględniający wszystkie warunki, w jakich będą wykonywane Roboty związane z wykonywaniem odwodnienia. Program powinien być sporządzony przez Wykonawcę zgodnie z odpowiednimi normami i zawierać wszystkie niezbędne elementy Robót związane z wykonaniem zakresu Robót zawartych w niniejszej Specyfikacji Technicznej.

Wymagania przy wykonaniu odwodnienia poziomego, liniowego, wykopów zostały opisane w PN-EN 1610:2002 Budowa i badania przewodów kanalizacyjnych oraz PN-EN 1997-1 Projektowanie geotechniczne, Część 1: zasady ogólne.

Wykonawca robót powinien przedstawić Inżynierowi do akceptacji odpowiednie atesty w zakresie BHP i dopuszczenia do stosowania w budownictwie, wszystkich użytych urządzeń i materiałów.

Odprowadzenie wody z wykopów

Wodę należy odprowadzić rurociągami poza obrys wykopu, w takie miejsce, którego lokalizacja nie będzie miała wpływu na ilość wód gruntowych w rejonie wykopu.

Rzędna odprowadzenia wody do rowu lub ciekłu powinna być wyższa od najwyższej wody w tym odbiorniku. Jeżeli wymagane będzie pozwolenie wodno-prawne na odprowadzenie wód wykonanie jego będzie po stronie Wykonawcy.

Wody odpompowywanej nie powinno się odprowadzać do kanału już wykonanego, bowiem grozi to zamuleniem kanału.

Rurociągi należy ułożyć tymczasowo na powierzchni terenu i nie powinny one utrudniać dotychczasowego sposobu użytkowania tego terenu (np. nie powinny być układane w poprzek dróg).

Odwodnienie pasa Robót ziemnych

W występujących gruntach nawodnionych wymagana jest budowa elementów systemów odwadniających, które zostały opisane poniżej. Niezależnie od tego Wykonawca powinien wykonać urządzenia, które zapewnią odprowadzenie wód opadowych i gruntowych przesiąkających z opadów, tak aby zabezpieczyć grunty przed przewilgoceniem i nawodnieniem.

Wykonawca ma obowiązek takiego wykonania wykopów, aby powierzchniom gruntu wokół wykopu nadawać w całym okresie trwania robót spadki, zapewniające prawidłowe odwodnienie. Ponadto rolę ograniczającą napływ wód deszczowych do wykopu będą spełniać górne, szczelne powierzchnie umocnień. Jeżeli wskutek zaniedbania Wykonawcy, grunty w wykopie ulegną nawodnieniu, które spowoduje ich nieprzydatność do celów posadowienia rurociągów, studzienek kanalizacyjnych, pompowni, Wykonawca ma obowiązek usunięcia tych gruntów i zastąpienia ich gruntami przydatnymi na własny koszt bez jakichkolwiek dodatkowych opłat ze strony Zamawiającego za te czynności, jak również za dowieziony grunt.

Odprowadzenie wód do istniejących cieków naturalnych, rowów lub urządzeń odwadniających musi być poprzedzone uzgodnieniem z odpowiednimi instytucjami, co leży po stronie Wykonawcy.

Rurociągi należy bezwzględnie układać w wykopach odwodnionych, bowiem nawodnienie wykopu uniemożliwi uzyskanie prawidłowego stopnia zagęszczenia podsypki.

Zakres robót odwadniających należy dostosować do rzeczywistych warunków gruntowo wodnych w trakcie wykonywania Robót.

Kontrola jakości Robót

Wykonawca jest zobowiązany do stałej i systematycznej kontroli prowadzonych robót w zakresie i z częstotliwością określoną w niniejszej SST i zaakceptowaną przez Inżyniera. W szczególności kontrola powinna obejmować sprawdzenie:

- głębokości założenia filtrów, igłofiltrów
- wpływu odwodnienia na grunt i pobliskie budowle,
- skuteczności odwodnienia wykopu,
- sposobu odprowadzenia wody z wykopu.

10.7. Dokumenty odniesienia

Normy

Lp.	Nr normy	Tytuł normy
1	PN-EN 1610:2002	Budowa i badania przewodów kanalizacyjnych
2	PN-EN ISO 14688-1:2006	Badania geotechniczne Oznaczenie i klasyfikowania gruntów Część 1: Oznaczenia i opis
3	PN-EN ISO 14688-2	Geotechnika – oznaczenie i klasyfikacja gruntów Część 2: Zasady klasyfikowania
4	PN-EN ISO 14689-1:2006	Badania geotechniczne -- Oznaczanie i klasyfikowanie skał -- Część 1: Oznaczanie i opis
5	PN-EN 16907, PN-EN ISO 17892, PN-EN ISO 22476, PN-EN 1997 (Eurokod 7)	Drogi samochodowe. Roboty ziemne. Wymagania i badania.
6	PN-EN1610:2002+Ap1:2007	Budowa i badanie przewodów kanalizacyjnych.
7	PN-EN 13252:2002	Geotkaniny i geowłókniny (filtracja).
8	PN EN 1997-1	Eurokod 7 Projektowanie geotechniczne, Cześć 1: zasady ogólne
9	PN EN 1997-2 Eurokod 7	Projektowanie geotechniczne, Cześć 2: Rozpoznanie i badania podłoża gruntowego

11.CZĘŚĆ 2

CZĘŚĆ INFORMACYJNA

11.1 Przepisy prawne i normy związane z projektowaniem i wykonaniem zamierzenia budowlanego;

- Ustawa z dnia 07.07.1994r. - Prawo budowlane (Dz. U. z 2025 r. poz. 418)
- Rozporządzenie Ministra Gospodarki Przestrzennej i Budownictwa z dnia 18 maja 2005 w sprawie samodzielnych funkcji technicznych w budownictwie. (Dz.U. 2005 nr 96 poz. 817).
- Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 23 czerwca 2003 w sprawie informacji dotyczącej bezpieczeństwa i ochrony zdrowia oraz planu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia (Dz.U. 2003 nr 120 poz. 1126)
- Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 26 czerwca 2002 w sprawie dziennika budowy, montażu i rozbiórki, tablicy informacyjnej oraz ogłoszenia zawierającego dane dotyczące bezpieczeństwa pracy i ochrony zdrowia. (Dz.U. 2002 nr 108 poz. 953).
- Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004r o wyrobach budowlanych (Dz. U. z 2021 r. poz. 1213)
- Ustawa z dnia 12 września 2002 roku o normalizacji (Dz. U. z 2015 r. poz. 1483).
- Ustawa z dnia 30 sierpnia 2002 o systemie oceny zgodności (Dz. U. z 2023 r. poz. 215).
- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 o odpadach (Dz. U. z 2010 r. Nr 185, poz. 1243, Nr 203, poz. 1351, z 2011 r. Nr 106, poz. 622, Nr 117, poz. 678, Nr 138, poz. 809, Nr 152, poz. 897, Nr 171, poz. 1016, z 2012 r. poz. 951, 1513).
- Ustawa z dnia 21 grudnia 2000 o dozorze technicznym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1194).
- Ustawa z dnia 24 sierpnia 1991r. o ochronie przeciwpożarowej (Dz. U. z 2025 r. poz. 188).
- Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 20 września 2001 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy podczas eksploatacji maszyn i innych urządzeń technicznych do robót ziemnych, budowlanych i drogowych (Dz.U. 2001 nr 118 poz. 1263).
- Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 6 lutego 2003 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy podczas wykonywania robót budowlanych (Dz.U. 2003 nr 47 poz. 401).
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 26 września 1997 r. w sprawie ogólnych przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy (Dz. U. 2003 nr 169 poz. 1650).
- Zarządzenie Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 12.03.1996r. w sprawie dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia, wydzielanych przez materiały budowlane, urządzenia i elementy wyposażenia w pomieszczeniach przeznaczonych na pobyt ludzi (Monitor Polski 1996 Nr 19 poz. 230 i 231).
- Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz.U.t.j. 2022 poz. 1225.)

Spis rysunków

Rysunek 1. Mapa pogładowa	8
Rysunek 2. Lokalizacja inwestycji wg geoportal.gov.pl	9
Rysunek 3. Lokalizacja inwestycji na tle MPHP	9
Rysunek 4. Mapa spływów powierzchniowych	10
Rysunek 5. Plan zagospodarowania terenu	11
Rysunek 6. Przykład umocnienia brzegów narzutem kamiennym na geowłókninie podpartym palikami z kiską faszynową.....	14
Rysunek 7. Przykład umocnienia brzegu darniną na płask z obsiewem traw.	14
Rysunek 8. Wykaz roślinności	15
Rysunek 9. Schemat oczyszczalni hydofitowej z pływającą roślinnością	16
Rysunek 10. Lokalizacja przedsięwzięcia na tle form ochrony przyrody	18
Rysunek 11. Roślinność potencjalna (źródło: Matuszkiewicz i in. 1995,2008).....	19